

Budou mezinárodní vzdělávací standardy profesionálních účetních také výzvou pro auditory?

Již mnoha odbornými publikacemi prošla informace o brzkém vyhlášení mezinárodních vzdělávacích standardů. Jejich oficiální vyhlášení bylo předpokládáno na v pořadí již šestém kongresu Mezinárodní federace účetních (International Federation of Accountants – IFAC) konaném v listopadu minulého roku v Hongkongu. Vlivem zdržení některých procesních pravidel – převážně průběhu připomínkového řízení, k tomuto nedošlo a jejich slavnostní vyhlášení je očekáváno v průběhu roku 2003.

Komora auditorů je prvním českým subjektem, který je členem IFAC již řadu let (druhým v pořadí je Svaz účetních). Je třeba si uvědomit, že jde o mezinárodní instituci, která sdružuje 156 profesních organizací, reprezentující více než dvou a půlmiliónový počet účetních působících v celkem 114 zemích světa. Mezi tuto profesi účetních se samozřejmě počítají i auditory, neboť v mezinárodních podmínkách jde o velmi příbuznou profesi. Za zmínku stojí např. vydávání mezinárodních auditorských standardů, které jsou rovněž vydávány mezinárodní organizací IFAC – tyto jsou od samého vzniku české auditorské profese překládány a upravovány dle podmínek české legislativy.

Oč vlastně jde v mezinárodních vzdělávacích standardech?

Cílem je dosáhnout namísto současně platných mezinárodních vzdělávacích směrnic (International Guidelines – IEG) závaznější formy jejich používání a rovněž jejich přesnější formulaci. Zásadní význam má i legislativní podtext. Zatímco mezinárodní směrnice poskytují jednotlivým profesním organizacím pouze inspiraci a návod k tomu, jak dosáhnout v příslušné oblasti nejlepších výsledků, mají mezinárodní standardy cha-

rakter závazného předpisu, tj. vyžadování a respektování minimálních výsledků.

Jaký je výčet připravovaných vzdělávacích standardů?

Je jich celkem 8, z nichž nejzajímavější pro auditory evidované v KA ČR bude ten poslední:

- IES 10 – Požadavky na vstup do profese
- IES 20 – Všeobecné vzdělání
- IES 30 – Profesní vzdělání
- IES 40 – Profesní dovednosti
- IES 50 – Profesní hodnoty a etika
- IES 60 – Požadavky na zkušenosti profesních účetních
- IES 70 – Hodnocení profesní působnosti
- **IES 80 – Kontinuální profesní rozvoj**

Ing. Jiří Vrba
předseda výboru pro
kontinuální profesní
vzdělávání

Rozbor prvních sedmi standardů přesahuje rozměr tohoto úvodníku, proto se omezíme pouze na poslední standard: IES 80 – Kontinuální profesní rozvoj.

Jaký má vliv na kontinuální profesní vzdělávání?

Nepochybně značný. Tento přípravný standard stanovuje jako minimální počet hodin kontinuálního profesního vzdělávání minimálně **120 hodin v průběhu 3 let**. Z nastaveného tříletého cyklu je vidět, že standard vyzdvihuje především dlouhodobé vzdělávání, které nelze omezovat např. matematicky, tj. prostým průměrem nejméně 40 hodin ročně (naš současný systém „Kontinuálního profesního vzdělávání“ odvozený od dosud platné mezinárodní vzdělávací směrnice respektuje doporučený minimální počet 35 hodin ročně).

Je tedy již nyní zřejmé, že KA ČR bude povinna – jako jedna ze 156 profesních institucí sdružených v IFAC – po vyhlášení tohoto závazného standardu přiměřeně revidovat naši vnitřní profesní směrnici, a to nejen z hle-

OBSAH

AKTUALITY 2

DISKUSNÍ OKÉNKO

Novela zákona o auditorech
Ing. Marie Kučerová 4
K vyškrtnutí auditorů
Ing. Jarmila Novotná 5
K některým ustanovením zákona o auditorech
JUDr. Antonín Husák 6

VÝBORY A KOMISE INFORMUJÍ

POZNATKY Z DOHLEDU

Poznatky z dohledu nad poskytováním auditorských služeb
Ing. Rudolf Gebauer 9

NA POMOC AUDITORŮM

K používání pevného kurzu měn v účetnictví roku 2003
Ing. Ariana Bučková 14
Prošetřování a vyřizování stížností a podnětů
Ing. Rudolf Gebauer 16

DISKUSE

Rezerva na daň z příjmu 17

PRO OSVĚŽENÍ

Murphyho daňové zákony 20

ZE ZAHRANIČÍ

Informace na webových stránkách FEE a IFAC 22
Podvody nejsou na ústupu 22
Nejobdivovanější společnosti světa 23

ZAÚJALO NÁS

E-mail jako corpus delicti 24
V rejstříku chybějící povinné informace o firmách 25
Těžký život reformátorů 26

ZAZNAMENALI JSME 27

diska závaznosti jejího obsahu, ale i minimální časové dotace hodin kontinuálního profesního vzdělávání. Bude nutno posoudit i vlivy neplnění této budoucí závazné normy IFAC – konkrétně na auditory aktivně vykonávající profesi a registrované komorou auditorů za uvedené sledované období. V této souvislosti si dovoluji připomenout nekázeň některých členů naší profese v plnění stávajících povinností vyplývajících z platné směrnice o kontinuálním profesním vzdělávání, která vyvrcholila až zveřejněním příslušných auditorů na strán-

kách časopisu Auditor v předcházejícím roce.

Je téměř jisté, že jakékoliv budoucí zpřísnění se nesetká s přílišnou ochotou některých našich členů. Chceme-li však dosáhnout důstojného postavení a držet krok se stále se zvyšujícími nároky na odbornost naší profese – nic jiného nám nezbude. Je třeba připomenout i náš brzký vstup do EU, kde po téměř jistém podpisu závěrečné smlouvy v Athénách zůstává již jen poslední překážka, kterou je výsledek referenda o souhlasu. Tento výsledek je již plně v moci nás - občanů ČR.

Co tedy můžeme očekávat?

Optimismus a jistotu, že zcela jistě toto zpřísnění normy přijmeme a budeme respektovat. Jistě mi v tomto závěru dá za pravdu většina členů naší profese, kteří tuto potřebu také vnitřně cítí a řídí se jejími zásadami. Toto tvrzení dokládám počtem 2582 auditorů – účastníků akcí pořádaných Institutem vzdělávání KA ČR v rámci kontinuálního profesního vzdělávání v roce 2002. Zda je to málo, či hodně, ponechávám na vaší úvaze.

Ing. Jiří Vrba

předseda výboru pro KPV

AKTUALITY

ZE ZASEDÁNÍ RADY KA ČR

Únor 2003

Rada na svém zasedání projednala

- žádosti o výjimku z výše fixního příspěvku,
- informace o programu konference k 10. výročí KA ČR,
- návrhy na věcnou novelu zákona o auditorech,
- návrh rámcového projektu rozvoje vnějších vztahů a prezentace KA ČR,
- předběžné výsledky hospodaření v roce 2002,

schválila:

- zvýšení základních měsíčních mezd zaměstnanců o 2 %,
- podmínky konkursu na generálního sekretáře,
- žádosti o pozastavení oprávnění k poskytování auditorských služeb,
- žádosti o vyškrtnutí ze seznamu auditorů,
- návrh novely AS č. 9 - Prohlášení vedení účetní jednotky,

a vzala na vědomí:

- závěry komise pro výběr manuálu pro audit obcí,
- zprávy ze zahraničních cest,
- zápisy z jednání prezidia, komisí a výborů,
- předběžné připomínky k návrhu novely zákona o účetnictví.

Ing. Eva Rokosová

Úřad KA ČR

K PŘIPOMÍNKOVÉMU ŘÍZENÍ K NÁVRHU NOVELY ZÁKONA O ÚČETNICTVÍ

V únoru tohoto roku obdržela KA ČR k připomínkám návrh tzv. technické novely zákona o účetnictví s navrhovanou účinností od 1. 1. 2004. Rozsah novely je omezený a v zásadě má řešit: 1. Vyjmutí dnešního jednoduchého účetnictví z působnosti zákona

o účetnictví (dále jen zákon) s tím, že místo jednoduchého účetnictví se bude předepisovat daňová evidence v příslušných ustanoveních zákona o daních z příjmů (návrh novely zákona o daních z příjmů je rovněž zaslán do připomínkového řízení).

2. Uplatnění IAS /IFRS pro sestavení konsolidované účetní závěrky subjekty, jež jsou emitenty cenných papírů, které jsou registrovány na regulovaném trhu v členských státech EU, resp. pro vedení účetnictví a sestavení individuálních účetních závěrek subjekty, jejichž vydané cenné papíry jsou registrovány na regulovaném trhu v členských státech EU, a sice v návaznosti na nařízení EU.
3. Některé nepřesnosti v platném zákonu.

KA ČR zpracovala připomínky, které byly projednány i v rámci Národní účetní rady – viz informace z jednání Výboru pro metodiku KA ČR.

Připomínky KA ČR byly zpracovány adekvátně k pojetí technické novely zákona s tím, že KA ČR upozornila na to, že komplexní připomínky uplatní při celkovém přepracování zákona podle hamonogramu legislativních prací v oblasti účetních předpisů v budoucnu.

Ing. Eva Fišerová

metodický úsek KA ČR

KVALITNĚ PRACOVANÝ MANUÁL PRO AUDIT MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKATELSKÝCH ÚČETNÍCH JEDNOTEK

Členové dozorčí komise (DK) spolu s pracovníky referátu dohledu (RD) se neustále potýkají se zjevnou nechutí a s nepochopením auditorské veřejnos-

ti v souvislosti s vedením úplného, průkazného, přehledného a srozumitelného auditorského spisu. Při plánované dohlídce u auditora pana ing. Dušana Střížka (č. osv. 1171) kontrolní skupina KA ČR objevila kvalitně zpracovaný manuál s názvem „Metodika auditu malých a středních podnikatelských účetních jednotek“, který představuje další kvalitativní posun pro vedení spisu auditora a dle kolektivního názoru DK by tento manuál mohl být plně aplikovatelný pro všechny auditory fyzické osoby. Zmíněný auditor zpracoval tento manuál s využitím stávajících metodických pomůcek vydávaných KA ČR a tvořivým způsobem jej obohatil o vlastní poznatky, které vyplynuly z jeho dlouholeté činnosti v poskytování auditorských služeb svým klientům.

Z pohledu DK a RD KA ČR, pokud by byl veden auditorský spis v rozsahu tohoto manuálu, měl by pro účely zdokumentování provedení auditu přiměřenou vypovídací schopnost.

Rada KA ČR na svém zasedání 20. ledna 2003 rozhodla, že již nebude vydávat manuály pro malé a střední podniky, ale že bude prosazovat aktualizaci tzv. velkého manuálu s podporou MF – PHARE z roku 1996 a doporučila DK, aby v případě zjištěných pozitivních poznatků v úrovni vedení auditorského spisu u kontrolovaných auditorů, informovala v tomto směru auditorskou obec prostřednictvím časopisu Auditor, a tím motivovala auditory ke vzájemné metodické spolupráci a výměně zkušeností.

Po telefonickém rozhovoru s dotyčným auditorem jsem získal pozitivní dojem, že je ochoten se o své zkušenosti v oblasti vedení spisu podělit, ale v žádném případě nebude prezentovat svůj manuál jako lektor.

Ing. Jaroslav Beneš

předseda dozorčí komise KA ČR

OMLUVA

Prostřednictvím našeho časopisu se omlouváme všem auditorům, které jsme nedávno nechtěně zavalili e-mailem nabídkou semináře pořádaného Institutem vzdělávání KA ČR. Přestože se ve spolupráci s naším poskytovatelem internetového připojení nepodařilo dohledat závada na technických nebo programových prostředcích, přijal Úřad KA ČR opatření, jež riziko opětovného „namnožení“ odesílaných zpráv minimalizuje. Jedná se především o úpravu aplikace, která e-mailové soubory připravuje a omezení maximálního počtu příjemců jednotlivých nabídek.

Děkujeme za pochopení.

Ing. Radek Němec
správce výpočetní techniky KA ČR
Iva Julišová
Institut vzdělávání KA ČR

POSLANCI ZAMÍTLI „EURONOVELU“ ZÁKONA O DANÍCH Z PŘÍJMŮ

Koncem února zamítla poslanecká sněmovna novelu zákona o daních z příjmů (tzv. euronovela), která měla mimo jiné do českého práva implementovat směrnici Rady Evropské unie č. 90/434/EHS o společném systému zdanění při fúzích, rozděleních, převodech majetku a výměnách podílů a směrnici č. 90/435/EHS o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností.

Odborná veřejnost se domnívala, že přijetí bude bezproblémové, ale opak se stal pravdou. Poslanecká sněmovna návrh ve třetím čtení zamítla, údajně proto, že v procesu projednávání byly schváleny některé pozměňovací návrhy, které neodpovídaly vládou navržené koncepci novely.

Přijetí euronovely je ale jen otázkou času, transformace zmíněných směrnic je totiž podmínkou pro vstup České republiky do Evropské unie.

-jd-

PŘÍLOHY ČASOPISU AUDITOR Č. 3/03

Součástí tohoto čísla časopisu Auditor jsou dvě přílohy. První z nich je věnována profesi interních auditorů a Komora auditorů ČR ji vydala ve spolupráci s Českým institutem interních auditorů. V druhé příloze najdou čtenáři výklad k § 66a ObchZ, který byl zveřejněn v Komentáři k obchodnímu zákoníku (nakladatelství Polygon). Jedná se o výklad prof. JUDr. J. Dědiče a ing. JUDr. J. Zrzaveckého. V časopise najdete také vloženou novelu AS č. 9 - „Prohlášení vedení účetní jednotky k auditu“.

-jd-

KONKURS NA GENERÁLNÍHO SEKRETÁŘE

Rada Komory auditorů ČR vypisuje konkurs na generálního sekretáře

Nepominutelné požadavky:

- VŠ vzdělání
- Praxe v organizační a řídicí funkci – min. 5 let
- Schopnost orientace v obchodním a pracovním právu
- Schopnost řídit a motivovat větší kolektiv – leaadership skills
- Manažerské a organizační schopnosti – management skills
- Kreativní i analytické myšlení
- Možnost pracovat mimo běžný pracovní čas
- Znalost zásad marketingu a controllingu
- Znalost MS Office – Word, Excel, Power Point
- Dobrá znalost anglického jazyka – slovem i písmem
- Požadovaná platová úroveň
- Zpracování názoru na současné funkce úřadu KA ČR v systému regulace účetnictví a auditu, spolu s názorem na jeho žádoucí funkce v budoucnosti.

Vítané aspekty:

- Odborné znalosti a zkušenosti v oblasti auditu a účetnictví
- Znalost zásad personalistiky, zákoníku práce, správního řádu, zákona na ochranu osobních údajů, archivace, atp.
- Další světový jazyk
- Schopnost organizovat výstavbu a provozování počítačových sítí

- Zkušenosti a znalost principů profesní samosprávy
- Zkušenosti s řízením projektů – konference, semináře

Náplň práce:

- Řízení, rozvoj a podpora pracovního kolektivu cca 20 zaměstnanců na HPP a dalších cca 70 na DPP
- Zajišťování chodu úřadu komory, vedení administrativních agend, knihovny úřadu, archivace dokladů ...
- Komunikace s volenými orgány (Rada, DK a KK) a podpora jejich činnosti
- Logistická a administrativní podpora výborů
- Koncepční činnost – návrhy akcí a projektů pro volené orgány
- Řízení projektů (semináře a konference)
- Personální činnost, motivace a odměňování zaměstnanců
- Kontrola plnění rozpočtu
- Návrhy vnitřních předpisů
- Vyřizování korespondence ve spolupráci s volenými orgány
- Psaní zpráv pro časopis a tisk, účast v redakční radě
- Zajišťování zahraničních vztahů a spolupráce s tuzemskými, zahraničními a mezinárodními profesními organizacemi
- Sledování tisku a legislativy doma i v EU v oblasti auditu a účetnictví

**Nabídky s profesním životopisem zasílejte do 31. 3. 2003 na adresu Komora auditorů ČR,
Opletalova 55, 110 00 Praha 1**

POŘADÍ AUDITORSKÝCH SPOLEČNOSTÍ PODLE POHYBLIVÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Poř.	Název auditorské společnosti	Pohyblivý příspěvek+ zápisné	Fixní příspěvky	Platby celkem
1	PricewaterhouseCoopers Audit, s.r.o.	1 983 500	304 400	2 287 900
2	bez vyjádření	1 177 378		
3	KPMG Česká republika Audit, spol. s r.o.	891 154	530 800	1 421 954
4	Deloitte & Touche spol. s r.o.	609 040	213 200	822 240
5	bez vyjádření	382 517		
6	BDO CS, s.r.o.	349 795	146 200	495 995
7	HZ Praha, spol. s r.o.	219 756	111 200	330 956
8	nesouhlas se zveřejněním	161 308		
9	nesouhlas se zveřejněním	111 278		
10	MAC, s.r.o.	104 184	28 000	132 184
11	Rödl & Partner Audit, s.r.o.	100 074	72 200	172 274
12	nesouhlas se zveřejněním	89 934		
13	bez vyjádření	83 550		
14	CAAC s.r.o.	69 700	22 800	92 500
15	nesouhlas se zveřejněním	58 924		
16	PROXY, a.s.	57 927	47 000	104 927
17	AUDIT & CONSULTING EXPERTS, s.r.o.	53 790	60 000	113 790
18	nesouhlas se zveřejněním	50 648		
19	BDO Finkonsult, s.r.o.	47 056	25 400	72 456
20	HLB HAYEK, spol. s r.o.	46 033	30 600	76 633
21	A&CE Auditři a znalci HK, spol. s r.o.	45 268	41 000	86 268
22	FINAUDIT, s.r.o.	42 536	33 200	75 736
23	A&CE Auditři a znalci Brno, spol. s r.o.	40 651	43 900	84 551

Komentář:

Tabulka uvádí pořadí prvních 23 auditorských společností podle výše pohyblivých příspěvků v roce 2002, které se platí na činnost Komoře auditorů podle zákona o auditorech. Pro úplnost jsou uvedeny i fixní část příspěvků, které se platí za auditory a za asistenty auditorů. Pohyblivé příspěvky jsou zveřejněny se souhlasem společností, pokud společnost souhlas odmítla nebo se nevyjádřila, není její název v tabulce uveden. Další společnosti v pořadí na 24-tém místě a dále platily cca 30 tis. Kč a méně. Pohyblivé příspěvky na činnost komory se odvádějí podle Příspěvkového řádu KA ČR ve výši 0,4 % z tržeb za auditorské služby v předchozím roce.

DISKUSNÍ OKÉNKO

Novela zákona o auditorech

V současné době vede komora auditorů s ministerstvem financí diskusi na téma novela zákona o auditorech. Ministerstvo přichází s náměty, které by rádo zapracovalo do zákona o auditorech, rada komory auditorů navrhuje v první řadě upřesnění některých stávajících ustanovení zákona o auditorech a dále přichází s vlastními náměty, které navrhuje do novely zákona zapracovat. Aby se do diskuse o nové podobě zákona o auditorech mohla zapojit celá auditorská obec, předkládám přehled nejdůležitějších navrhovaných změn.

Ministerstvo financí navrhuje do zákona o auditorech zapracovat zejména:

- posílení ochrany nezávislosti auditora posílením systému vnitřní kontroly u auditorských firem a povinností auditora prokazovat kroky, které na ochranu své nezávislosti provedl,
- stanovení principu uznávání dílčích zkoušek na zkoušku auditora pro osoby, které prokážou složenou zkoušku obdobné úrovně,
- umožnění pozastavení činnosti poskytování služeb auditora pro osoby v pracovním poměru k jiné než auditorské společnosti,
- stanovení práva auditorů získat od orgánů státního dozoru či bankovního dohledu informace týkající se auditované jednotky,
- zabezpečení monitorování a informovanosti statutárních a dozorčích orgánů auditované jednotky o průběhu auditu a ostatních službách poskytovaných auditorem účetní jednotce, včetně sdělení výše odměny v členění na audit a ostatní auditorské služby a neauditorské služby (poradenství),
- poskytování písemného prohlášení účetní jednotce o nezávislosti auditora před uzavřením smlouvy o auditu,
- stanovení principu rotace auditora u institucí zvýšeného veřejného zájmu,
- upravení obsahu zpráv auditora o ověření účetní závěrky nebo konsolidované účetní závěrky u institucí zvýšeného veřejného zájmu,
- doplnění podmínek zbavení auditora povinnosti mlčenlivosti soudem ve sporu týkajícího se kvality jeho práce nebo při trestním řízení,
- uložení povinnosti komunikace mezi předchozím a novým auditorem včetně zbavení povinnosti mlčenlivosti předchozího auditora,
- stanovení služeb, které lze poskytovat auditovaným subjektům a služby ostatním subjektům v návaznosti na ustanovení zákona o rozsahu podnikatelské činnosti auditora, případně zákaz poskytování auditor-

- ských služeb v určitých případech,
- zveřejňování odměn auditorů a auditorských firem od klientů, které budou veřejně přístupné u komory, a to jak za statutární audit, tak za auditorské služby.

Rada komory auditorů v současné době diskutuje o žádoucích změnách zákona o auditorech i o návrzích ministerstva financí. Rada komory navrhuje zejména:

- upřesnění podmínek pro zápis a pro opětovný zápis fyzické osoby do seznamu auditorů,
- upřesnění podmínek a platby poplatku při zápisu auditorské společnosti do seznamu auditorských společností,
- upřesnění průběhu auditorské zkoušky a rozdílové auditorské zkoušky,
- upřesnění podmínek vyškrtnutí auditora nebo auditorské společnosti ze seznamu auditorů,
- umožnění pozastavení výkonu auditorských služeb pro auditory, kteří jsou v pracovním poměru u jiné než auditorské společnosti, včetně podmínek pozastavení činnosti (např. kontinuální vzdělávání),
- změna formulace výroku auditora – místo vyjádření názoru na finanční situaci klienta vyjádřit názor na pravděpodobnost nepřetržitého trvání účetní jednotky,
- povinnost projednat zprávu auditora se statutárním orgánem a dozorčí radou nahradit povinností předložit zprávu auditora statutárnímu orgánu a dozorčí radě,
- doplnění podmínek zbavení mlčenlivosti auditora soudem ve sporu týkajícím se kvality práce auditora nebo trestního řízení, dále podmínek zbavení mlčenlivosti auditora ve vztahu ke správcům konkurzní podstaty, vyrovnávacím správcům a likvidátorům,
- upravení vztahu nového a původního auditora účetní jednotky,
- vytvoření nového paragrafu (15a), který by upravoval povinnosti a postupy auditora při auditování jednotek zvýšeného veřejného zájmu, včetně definice těchto jednotek, komunikace s těchto dohledu, informační povinnost auditora vůči orgánům dohledu, informační povinnosti auditora vůči komoře při auditování institucí veřejného zájmu, právo na informace od orgánů státního dozoru a bankovního dohledu,
- omezení současné solidární odpovědnosti auditora - zaměstnance a auditorské společnosti,
- upřesnění služeb, které může auditor poskytovat vedle služeb auditorských,
- upřesnit podíl tržeb od jednoho klienta na celkových tržbách auditora a auditorské společnosti,
- řešení nepřijatelnosti bezdůvodného opakování auditu účetní jednotky za stejné období,
- umožnění být asistentem auditora i pro zkušené pracovníky, které pravděpodobně nebudou skládat zkoušku auditora např. z důvodu chybějícího vysokoškolského vzdělání,
- stanovení poplatku za zápis do seznamu asistentů auditora,
- umožnění stanovit počty členů orgánů komory vnitřním předpisem komory,
- upravení způsobu svolávání sněmu a druhů sněmů,
- upřesnění zveřejňovaných údajů o auditorech a auditorských společnostech, v současné době je povinnost zveřejnit všechny údaje, např. včetně rodného čísla, data narození aj., a naopak u auditorských společností je okruh zveřejňovaných údajů užší než stanoví osmá směrnice ES.

Výčet diskutovaných úprav zákona o auditorech není konečný, protože rada diskusí o návrzích na úpravy zákona o auditorech dosud neuzavřela.

Máte-li k navrženým úpravám zákona o auditorech ať už ze strany ministerstva či ze strany rady připomínky, náměty, či máte-li jiné návrhy na změny v zákonu o auditorech, uplatněte je nejpozději do konce března 2003.

Pište nám poštou, faxem, mailem, můžete psát dlouhé i krátké příspěvky.

Marie Kučerová

kucerova_marie@centrum.cz

Názory a připomínky posílejte pod značkou „Diskusní okénko auditora“ písemně na adresu Komora auditorů ČR, Opletalova 55, 110 00 Praha 1, faxem na 224 211 905 nebo e-mailem na adresu kacr@kacr.cz.

K vyškrtnutí auditorů

Dovolte, abych i já přispěla z opačné strany „barikády“ k problému vyškrtnutí auditorů, kteří nesplnili podmínky stanovené v § 3 odst. 1 písm. e) zákona č. 254/2000 Sb., o auditorech.

K dopisu ing. Anny Smutné, auditorky s číslem osvědčení 1054, mohu sdělit, že dopis prezidenta KA ČR v závěru loňského roku jsem, stejně jako ona, obdržela, ale s tím rozdílem, že se mě bolestně nedotkl, neboť jsem si vztah k profesi přes veškeré nesnáze „vyladila“ již v roce 1992.

Podle mých vlastních zkušeností vím, že by se jí bolestně dotýkat vůbec nemusel, kdyby to s profesí auditora myslela po všech zkouškových peripetiích vážně, budovala od roku 1992 svoji odbornou kancelář, dnes a deně byla vystavena tlaku okolního tržního prostředí, riskovala majetek a bojovala o klienty. Místo toho spoléhala na vývoj situace podle zásady „ně-

jak bylo a nějak bude“. Nakonec se diví, že **auditorkou na „vedlejší“ noze již zkrátka nebude.**

Pracovní činnost, kterou popisuje ve svém dopise, jasně svědčí o tom, že výkon profese účetní ji dostatečně uspokojuje, a chápu, že člověk se ve výběru profesního zaměření v životě může i mýlit. Kolikrát mě nepříjemně mrazilo, když jsem slyšela názory některých kolegů: „Víte jsem zaměstnaný u firmy XY a když potřebuji peníze jaksí navíc, pak si auditem přivydělávám. Musím si ale před tím vypočítat možný honorář, abych nemusel platit pohyblivý příspěvek!“ (Jak duchaplné.)

Jako členka Rady KA ČR v letech 1993-1996 si pamatuji na marnou snahu se s těmito nešvary účinně vypořádat a nikdy jsem se netajila tím, že výše jmenované ustanovení cítím jako satisfakci všem, kteří vykonávají auditor-

skou profesi v hlavní činnosti, bez ohledu na formu.

Netvrdím, že jen auditem živa jsem a též nepatřím do kategorie vysokoškolských pedagogů, ale domnívám se, že všichni stejně „postižení“ by měli zamést před vlastním prahem a především analyzovat příčiny toho, proč se jim nepodařilo splnit uvedené ustanovení zákona, vždyť měli dostatek času a příležitosti se mobilizovat a hlavně si ujasnit, co v profesním životě chtějí dokázat.

V případech, že rada bude cítit nutnost opět vycházet vstříc podobně nespokojeným jednotlivcům, je třeba se postavit za to, aby zákony byly dodržovány a nebyly přizpůsobovány těm, kdo podmínky stanovené zákonem nesplnili. Nechápu, proč „postižení“ vyškrtnutím musí vrátit osvědčení. To přece není zapotřebí. Co na tom, že ho nevrátí? Vždyť v seznamu zapsaní nebudou.

Ing. Jarmila Novotná,
auditorka, č. osvědčení 992

K některým ustanovením zákona o auditorech

Platný zákon o auditorech obsahuje některá ustanovení, jejichž výklad v praxi přináší určité pochybnosti a nedorozumění. Zejména na konci roku 2002 a na začátku roku 2003 se vyskytla celá řada dotazů a připomínek k otázce pracovního poměru a podnikání. V minulých číslech časopisu Auditor byly zveřejněny některé příspěvky, které vyvolaly znovu velkou diskusi. K některým problematickým věcem bych se chtěl vyjádřit.

Podle ustanovení § 3, odstavce 1, písm. e) zákona o auditorech zapíše komora do seznamu toho, kdo není v pracovním poměru nebo v obdobném poměru, s výjimkou pracovního poměru vysokoškolského učitele nebo pracovního poměru u auditora nebo u auditorské společnosti. Uvedenou podmínku musí auditor splňovat i po celou dobu trvání zápisu v seznamu auditorů.

Vyskytují se pochybnosti o tom, co je a co není pracovním poměrem nebo obdobným poměrem. Pracovní poměr je definován zákoníkem práce jako vztah zaměstnavatele a zaměstnance, ve kterém je zaměstnanec povinen podle pokynů zaměstnavatele konat osobně práce podle pracovní smlouvy ve stanovené pracovní době a dodržovat pracovní kázeň. Pracovní poměr se zakládá smlouvou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, volbou nebo jmenováním.

Zákoník práce upravuje i dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce nebo dohoda o pracovní činnosti). Tyto dohody tedy nejsou pracovním poměrem, ale pracovněprávní vztahem podřízeným režimu zákoníku práce. Obsah právního vztahu vzniklého na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti je velmi blízký vztahům vzniklým na základě pracovní smlouvy (zaměstnanec je povinen konat práce podle pokynů zaměstnavatele obsažených v dohodě, je povinen konat práce osobně, případně za pomoci jiných osob uvedených v dohodě). Jedná se tedy nepochybně o poměr obdobný pracovnímu poměru.

Právní vztahy obdobné pracovnímu poměru vznikají i na základě zvláštních zákonů upravujících zejména tzv. služební poměry. Jedná se zejména o zákony upravující právní vztahy příslušníků ozbrojených sil, justičních čekatelů, státních zástupců a dalších. Práva a povinnosti z těchto vztahů mají

obdobný charakter jako vztahy vzniklé na základě pracovní smlouvy. Jedná se tedy nepochybně o poměr obdobný pracovnímu poměru.

Stanovy družstva mohou obsahovat, že podmínkou členství je též pracovní vztah člena k družstvu. Potom musí stanovy obsahovat úpravu tohoto vztahu, která nesmí odporovat pracovněprávní předpisům. V tomto případě se opět jedná o poměr obdobný pracovnímu poměru.

Při charakteristice pracovního poměru nebo obdobného poměru je třeba vycházet z pracovněprávních

předpisů (zejména zákoníku práce) a z dalších předpisů upravujících pracovněprávní vztahy v některých specifických zaměstnáních. Pro tyto účely rozhodně nelze použít právní předpisy jiných právních odvětví. Nelze tedy z oblasti finančního práva použít definici příjmů ze závislé činnosti a z toho dovozovat, že se jedná o příjmy vyplývající z pracovního poměru. Okruh příjmů pro účely zdanění daní z příjmů je definován zákonem pouze pro účely zdanění a výraz příjmy ze závislé činnosti nelze vykládat jako příjmy z pracovního nebo obdobného poměru.

Pracovním poměrem nebo obdobným poměrem je tedy třeba rozumět pracovněprávní vztah vzniklý na základě pracovní smlouvy nebo dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr podle zákoníku práce, pracovněprávní vztah vzniklý na základě zvláštních zákonů upravujících postavení některých specifických zaměstnání nebo pracovněprávní vztah vzniklý na základě smlouvy podle stanov družstva. Pracovním poměrem nebo obdobným poměrem nelze nazvat ty poměry, ze kterých jsou příjmy zdaňovány podle ustanovení zákona o daních z příjmů o příjmech

ze závislé činnosti, nebo poměry podřízené režimu obchodního zákoníku (výkon funkce statutárního nebo dozorčího orgánu).

Zápis do seznamu auditorů nebo auditorských společností je podmínkou pro to, aby zapsaná osoba mohla začít poskytovat auditorské služby. Do seznamu se mimo jiné u fyzických osob zapisuje i údaj o způsobu poskytování auditorských služeb, u právnických osob i údaje o tom, kteří auditori poskytují auditorské služby jménem auditorské společnosti. Podle ustanovení § 13 zákona o auditorech může auditor poskytovat auditorské služby svým jménem, jménem auditorské společnosti nebo jménem jiného auditora.

Auditor, který poskytuje auditorské služby jménem auditorské společnosti, nemůže současně poskytovat auditorské služby svým jménem, jménem jiné auditorské společnosti ani jménem jiného auditora. Případ, kdy auditor poskytuje auditorské služby jménem jiného auditora, se v praxi asi nebude vyskytovat. Může ale nastat případ, kdy auditor poskytuje auditorské služby jménem auditorské společnosti a má zájem o poskytování auditorských služeb svým jménem. Poskytovat auditorské služby svým jménem a jménem auditorské společnosti současně je zákonem zakázáno. Způsob poskytování auditorských služeb je zapsán v seznamu auditorů nebo auditorských společností a tento záznam je rozhodující pro posuzování souladu se zákonem. Pokud tedy někdo chce po část roku poskytovat auditorské služby svým jménem a po část roku jménem auditorské společnosti, musí provést změnu zápisu o způsobu poskytování auditorských služeb v seznamu auditorů nebo auditorských společností.

Poskytování auditorských služeb je podnikatelskou činností. Auditor nebo auditorská společnost nesmějí vykonávat současně jinou podnikatelskou činnost s výjimkou činností uvedených v § 18 zákona o auditorech. V ustanovení § 18, odst. 2 jsou uvedeny podnikatelské činnosti, které lze vykonávat současně s poskytováním auditorských služeb. Podnikáním se přitom rozumí soustavná činnost prováděná samostatně vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Vzhledem k tomu, že zákon nestanoví zákaz jiných než podnikatelských

činností, nelze uvedené ustanovení vykládat jinak než jako povolené podnikatelské činnosti a ustanovení o členství v dozorčím orgánu účetní jednotky se do zákona zřejmě dostalo pouze omylem.

Vlastnictví obchodního podílu v jiné společnosti je správou vlastního ma-

jetku a kromě toho se nejedná o podnikatelskou činnost ve smyslu obchodního zákoníku. Rovněž v případě výkonu funkce statutárního nebo dozorčího orgánu se nejedná o podnikatelskou činnost.

JUDr. Antonín Husák
auditor, č. osvědčení 98

Názory publikované v tomto článku jsou osobním názorem autora a nutně nepředstavují názor Rady KA ČR, která v současné době projednává výklad těchto ustanovení zákona s ministerstvem financí. O výsledku těchto konzultací vás budeme informovat v příštím čísle.

VÝBORY A KOMISE INFORMUJÍ

Leden - únor 2003

VÝBOR PRO AUDITORSKÉ SMĚRNICE

Jednání výboru se uskutečnilo dne 6. února 2003 a hlavními body programu bylo:

- dokončení novelizace auditorůvých směrnic č. 9 – „Prohlášení vedení účetní jednotky k auditu“ zapracováním došlých připomínek do navrhovaného textu. Doplněné a upravené znění AS č. 9, které bylo schváleno na únorovém zasedání Rady KA ČR, publikujeme v příloze tohoto čísla časopisu Auditor;
- provedeno porovnání a kontrola článků č. 51, 54 a 55 ISA 240 – The Auditor's Responsibility to Consider Fraud and Error in an Audit of Financial Statements s ustanoveními naší AS č. 12 – Postup auditorů při posuzování možných podvodů a chyb při auditu účetní závěrky;
- na základě žádosti Institutu vzdělávání KA ČR projednáni lektorů pro přednášení auditorůvých směrnic;
- prověření míry odlišnosti AS vydaných KA ČR od mezinárodních auditorůvých standardů ISA. Po diskusi ohledně pracnosti provedení porovnání našich AS a ISAs bylo přítomnými členy rozhodnuto pilotně prověřit AS 10 – Kontrola kvality auditu (ISA 220 – Quality Control for Audit Work);
- výbor shodně s předchozími jednáními konstatoval, že je momentálně důležité aktualizovat manuál č. 1 tj. Příručku pro provádění auditu u podnikatelů;
- opětovná diskuse otázky formulace zpráv auditora a jejich datování.

VÝBOR PRO METODIKU

Členové výboru se na svém mimořádném zasedání dne 13. února 2003 zabývali především projednáváním připomínek k návrhu novely zákona o účetnictví. Na zasedání metodického výboru navazovalo jednání Národní účetní rady dne 17. února 2003. Obě zasedání proběhla za přítomnosti zástupců Ministerstva financí, odboru 28 – účetnictví. Stručnou informaci o připomínkovém řízení k návrhu novely zákona o účetnictví naleznete v tomto čísle časopisu Auditor v rubrice Aktuality.

Alena Švejdová, DiS.
referát metodiky

VÝBOR PRO AUDITORSKÉ ZKOUŠKY

Hlavním bodem programu zasedání výboru pro auditorůvých zkoušky dne 11. února 2003 bylo obsahové projednání dílčí písemné části auditorůvých zkoušky Informační systémy, matematicko – statistické metody. Výbor v diskusi

s garanty zkoušky zejména porovnal obsah a strukturu znalostí ke zkoušce, které v současné době vyžaduje KA ČR s požadavky stanovenými směrnicí Organizace spojených národů pro vzdělání profesionálních účetních a s obsahovými požadavky Systému certifikace a vzdělávání Svazu účetních (SÚ).

Výbor uložil příslušným garantům:

- zharmonizovat zkoušku KA ČR a SÚ, a to o části zmíněné ve směrnici, které jsou ověřované pouze na SÚ, ale jsou doporučeny, aby byly využívány i na KA ČR, a
- zapracovat tyto požadavky do Sborníku materiálů k auditorůvých zkouškám, a to i včetně literatury.

Co se týká společného vědomostního základu, který by tvořil východisko vzdělávacího a zkouškového systému jak na KA ČR, tak na SÚ, rozhodl výbor svolat jednání pověřených komisí jmenovaných KA ČR a SÚ. Tříčlenné pracovní skupiny jmenované KA ČR a SÚ projednají současnou verzi návrhu společného vědomostního základu tak, aby výsledek z tohoto jednání mohl být obsahem dubnového zasedání Rady KA ČR.

Dalším bodem programu bylo projednání návrhu na věcnou novelu zákona č. 254/2000 Sb., o auditorech (§ 8 až 10) a vyhlášky č. 467/2000 Sb., kterou se vydává auditorůvých zkoušební řád. Navržené změny týkající se skládání auditorůvých zkoušek budou předloženy ke schválení Radě KA ČR.

Na závěr byl výbor seznámen s výsledky dílčí písemné auditorůvých zkoušky Konsolidace a podnikové kombinace, která proběhla dne 25. ledna 2003 a kde z celkového počtu 31 uchazečů jich vyhovělo 24 (77 %) a nevyhovělo 7 (23 %) a zároveň jmenoval komisi pro dílčí písemnou část auditorůvých zkoušky Podnikové finance, která proběhne dne 1. března 2003.

Šárka Budilová
referát pro auditorůvých zkoušky

VÝBOR PRO INFORMAČNÍ POLITIKU

Výbor na svém zasedání dne 5. února 2003 projednal především následující záležitosti:

- Členové výboru projednali II. variantu „Nabídky na spolupráci při vývoji a prodeji specializovaných programů pro auditory ČR“ od softwarové firmy DATEV a rozhodli se uskutečnit průzkum mezi auditory a auditorůvých firmami za účelem zjištění jejich zájmu o koupi specializovaných programů DATEV-AUDIT a DATEV-BALANCE.
- Diskutovalo se o brožuru k 10. výročí KA ČR, o její grafické podobě, o zatím shromážděných materiálech a článkách, o jejich stylistické úpravě atd. a bylo rozhodnuto o dalším postupu v jejím zpracovávání.
- Členové výboru prošli návrh PR agentury AMI Communications a shodli se na názoru, že by bylo vhodné požá-

dat PR agenturu o zpracování 1. etapy návrhu včetně cen. Návrh s požadavkem na schválení pokračování jednání s touto agenturou bude předložen Radě KA ČR. Zároveň samozřejmě výbor nezavrhuje navázání spolupráce i s jinými PR agenturami.

- Dále se diskutovalo o možném navázání spolupráce s firmou ASPI a EPIS za účelem získání slev pro auditory ČR výměnou za možnost inzerce těchto firem v časopise Auditor.
- Členové výboru se zabývali i otázkou nové grafické podoby internetových stránek a dohodli se na uveřejnění v časopise Auditor výzvy k diskusi a připomínce ze strany auditorů k této nové podobě webových stránek KA ČR.

Hana Bečvářová
referát pro vnější vztahy

DOZORČÍ KOMISE KA ČR

Dozorčí komise KA ČR (Komise nebo DK) na svém řádném zasedání 30. ledna 2003

projednala

- Závěry plánovaných dohlídek u čtyř auditorů a u tří auditorských společností, které odhalily nejen dílčí a jednotlivé nedostatky v dokumentaci výsledků auditů účetních závěrek ve spisech auditora a ve výkonu dalších aktivit auditorů vedle poskytování auditorských služeb, ale i v plnění informační povinnosti auditorů a auditorských společností vůči komoře (vyplývaly zejména z nerespektování zákona č. 254/2000 Sb., o auditorech a z nedodržování navazujících profesních předpisů a auditorských směrnic). Usnesením Komise bylo schváleno provedení další dohlídky u jednoho auditora ve 2. pololetí 2003 a u dvou auditorů a u dvou auditorských společností v průběhu roku 2004, s věcnou orientací na plnění dohodnutých opatření k nápravě. Vedle toho Komise doporučila pěti auditorům absolvovat v nejbližším možném termínu školení, organizované Institutem vzdělávání KA ČR k problematice vedení spisu auditora u podnikatelských subjektů a u subjektů zvýšeného veřejného zájmu.
- Zprávu o výsledku kontroly hospodaření a ostatní činnosti komory, která proběhla v průběhu minulého roku v několika etapách na úřadu komory a uložila předat kontrolní zprávu vedoucí úřadu komory k vyjádření a k přijetí opatření směřujících k nápravě zjištěných dílčích nedostatků.

- Informaci o došetření a vyřízení stížností a podnětů (podání), došlých komoře ve 2. pololetí 2002 na údajné porušení povinností konkrétních auditorů a auditorských společností, zakotvených v zákoně o auditorech, profesních předpisech a auditorských směrnicích, vydávaných komorou na pomoc auditorům.

zabývala se

- Posílením průběžné kontroly plnění jednotlivých úkolů vyplývajících z usnesení XII. sněmu KA ČR (s využitím všech dostupných informací) a projednáním jejich výsledků (zdokladovaných v situační zprávě) na pravidelných zasedáních dozorčí komise.
- Individuálními pohovory, za účasti vedoucí Úřadu KA ČR ing. Evy Rokosové, s potencionálními zájemci o pozici inspektora kvality v týmu dohledu a rozhodla v rámci ověření jejich způsobilosti na pozici inspektora kvality uskutečnit u nich dohled a podle výsledku dohlídky stanoví další postup při výběru kandidátů do týmu dohledu. Po skončení pohovorů se rozvinula diskuse, ve které vedoucí Úřadu KA ČR odpověděla přítomným na aktuální otázky, spojené například s řešenou problematikou v oblasti vydávání manuálů pro audit malých a středních podniků pro individuální auditory, nákupu vlastních prostor pro kanceláře komory a softwaru DATEV, ale i postoje vedoucí Úřadu KA ČR k výsledkům kontroly hospodaření a ostatní činnosti komory.
- Zhodnocením spolupráce DK s KK při prošetřování stížností a podnětů obdržených komorou na činnost některých svých členů v roce 2002 a přijetím podnětných návrhů na prohloubení spolupráce pro příští období. Za účasti předsedy a obou místopředsedů na lednovém zasedání DK byly dohodnuty termíny společných pracovních schůzek zástupců obou komisí zaměřených na řešení jednotlivých závažných a komplikovaných případů předávaných kárné komisi k uzavření a objasnění dalších metodických problémů a termín dalšího společného výjezdního zasedání za účasti všech členů DK a KK v květnu 2003.
- Úrovní klubových večerů na téma „Výsledky dohledu auditorské profese - poznatky a prevence“, konaných v Praze, Brně a Ostravě, kde lektoři z řad členů DK a zaměstnanců RD ocenili aktivní a objektivní přístup posluchačů při řešení existujících problémů v oblasti výkonu a zejména v dokumentaci auditu ve spise auditora.

schválila

- Aktualizaci oznamovacího dopisu (kterým DK sděluje kontrolované osobě - auditorovi nebo auditorské společnosti, věcný a časový harmonogram dohledu a požaduje připravit příslušné podklady a písemnosti), spočívající v uvádění předpokládaného personálního složení kontrolní skupiny (delegovaného člena DK a zaměstnance referátu dohledu), jmenované k provedení dohledu.
- Předání podnětu k přímému vyřízení kárné komisi (KK) na nevhodný způsob propagace služeb v periodickém tisku (Prague Business Journal) s podezřením na porušení § 8 Etického kodexu KA ČR auditorskou společností zapsanou v seznamu vedeném komorou a vedle toho oznámení (ve smyslu § 10 odst. 2 Kárného řádu KA ČR) na podezření z porušení povinností dle § 21 odst. 1 zákona č. 254/2000 Sb., kterého se měl dopustit auditor tím, že nedodržel § 18 odst. 3 písm. c) tohoto zákona, které mu zakazuje poskytovat auditorské služby účetní jednotce, jestliže sám zpracovává její daňové přiznání.
- 2. dodatek k rámcovému plánu řádných a mimořádných dohlídek na 1. pololetí 2003 a rovněž odsouhlasila schválení „per rollam“ odůvodněných a očekávaných změn plánu dohlídek (souvisejících s uplatněním § 3 odst. 1

písm. e) zákona č. 254/2000 Sb.), vzniklých mezi dvěma řádnými zasedáními DK, umožňujícího neprodleně nahradit zrušené objekty dohledu novými objekty dohledu (při respektování § 4 odst. 2 písm. a) Směrnice pro dohled) a s cílem zachovat původní objem plánovaných dohlídek na příslušné pololetí.

a vzala na vědomí

- Zápisy z prosincového a lednového jednání rady komory a v této souvislosti DK neakceptovala její rozhodnutí již nadále nevydávat na pomoc auditorům manuály pro malé a střední podniky, ale prosazovat aktualizaci tzv. velkého manuálu z r. 1996. Naopak přivítala její doporu-

čení (směřující k posílení metodické spolupráce a výměně zkušeností mezi auditory), aby DK informovala auditorskou obec o existenci instruktivního manuálu pro výkon a dokumentaci auditu ve spise auditora, např. s využitím časopisu Auditor. Na základě pozitivních zkušeností získaných z dohlídky se DK usnesla doporučit auditorské obci manuál auditora ing. Dušana Střížáka, jako další vhodnou metodickou pomůcku pro výkon a dokumentaci auditu a tuto nabídku zveřejnit v nejbližším čísle časopisu Auditor.

Ing. Rudolf Gebauer
referát dohledu KA ČR

POZNATKY Z DOHLEDU

Poznatky z dohledu nad poskytováním auditorských služeb

Zpráva o činnosti Dozorčí komise (DK) za období 11/2001 – 10/2002 (Zpráva), schválená na XII. sněmu Komory auditorů ČR obsahovala mj. informaci o výsledcích řádného dohledu na poskytování auditorských služeb, resp. o kategoriích nedostatků zjištěných DK a referátem dohledu Úřadu KA ČR (RD) u vybraných auditorských společností a auditorů (objekty dohledu) v kontrolovaném období (léta 1999 až 2002).

Zpráva také informovala o tom, že v porovnání se srovnatelným minulým obdobím nedošlo u kontrolních zjištění z hlediska jejich počtu, druhu a závažnosti k negativnímu posunu.

Účelem tohoto příspěvku je podrobněji specifikovat a kvantifikovat druhy zjištěných závad v kontrolovaném období, analyzovat příčiny jejich vzniku a najít řešení, aby se obdobné prohřešky v činnosti auditorů v budoucnu již neopakovaly.

DK a RD KA ČR (kontrolní skupina KA ČR, subjekty dohledu) identifikovaly při ověření předmětu dohledu dále pojmenované věcné a evidenční nedostatky, podle četnosti jednotlivé, dílčí a opakované závady, a to v níže uvedených tematických oblastech, jmenovitě:

1. Kvalita vedení spisu auditora. Písemné sdělení vedení účetní jednotky. Prohlášení vedení auditované společnosti. Výroční zpráva. Zpráva o vztazích mezi propojenými osobami.

Nenaplnění požadavků (stanovených pravidel) auditorem (zakotvených příkladmo v zákoně č. 254/2000 Sb., o auditorech) a v auditorských směrnících – č. 1 – Cíle a principy auditu (AS č. 1), č. 2 – Postupy získávání důkazních informací při auditu (AS č. 2), č. 3 – Zpráva auditora o ověření účetní závěrky (AS č. 3), č. 4 – Spis auditora (AS č. 4), č. 5 – Plánování auditu (AS č. 5), č. 6 – Významnost a auditorské riziko (AS č. 6), č. 8 – Výběr vzorků (AS č. 8), č. 9 – Prohlášení vedení účetní jednotky k auditu (AS č. 9), č. 16 – Předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky (AS č. 16), č. 17 – Analytické postupy (AS č. 17), č. 21 – Audit účetních odhadů (AS č. 21), č. 25 – Znalosti o oboru podnikání účetní jednot-

ky (AS č. 25), č. 26 – Komunikace s vedením účetní jednotky (AS č. 26), č. 27 – Přihlížení k zákonům a předpisům při auditu účetní závěrky (AS č. 27), č. 54 – Ověření zprávy o vztazích mezi propojenými osobami (AS č. 54) a dalších navazujících auditorských směrnících, spojených především s přehledným, úplným, průkazným, srozumitelným a trvanlivým způsobem vedení spisu auditora a spočívajících, bez určení pořadí důležitosti, v absenci důležitých listinných podkladů a informací, jmenovitě:

- 1.1 celkového plánu auditu, rozpracovaného do programů a auditorských postupů, dotýkajících se způsobu ověření významných položek účetní závěrky, které jsou předmětem auditu (věcná část plánu), který dále zahrnuje oblast metod a technik auditu, časový harmonogram auditu a poznámky o jeho plnění (v hodinách) a případně i přehled právních předpisů vztahujících se k dané účetní jednotce a k odvětví, v němž jednotka působí,
- 1.2 detailního zdokumentování pracovních postupů auditora při ověření předmětu auditu, zejména s důrazem na konkretizaci stanovených cílů pro ověření významných položek účetní závěrky (ocenění, existence, přesnost, zobrazení, vlastnictví, úplnost) a přehledného shrnutí výsledků jejich ověření, včetně vyvození konkrétních závěrů a opatření promítnutých do příslušné výstupní dokumentace z auditu (zpráva auditora, písemné sdělení vedení auditované účetní jednotky, odpovídající část spisu auditora),
- 1.3 zdokumentování výsledků ověření obecně uznávaných účetních principů např. naplnění zásady
  - 1.3.1 bilanční kontinuity,
  - 1.3.2 předpokladu časově neomezeného trvání účetní jednotky,
  - 1.3.3 opatrnosti v důsledku chybějícího vlastního názoru auditora na nevytvoření opravných položek k pohledávkám či zákonných rezerv na opravy HIM, nebo na výši vytvořených opravných položek k pohledávkám či zákonných rezerv na opravy HIM,

- 1.4 podrobného zdokladování metod a technik auditu, konkrétně stanovení materiality, identifikace a analýzy rizik zakázky, provedení testů věcné správnosti a spolehlivosti, analýzy významných poměrových ukazatelů a vývojových trendů, včetně komentáře k jejím výsledkům, popisu a zhodnocení kvality účetního systému a účinnosti vnitřního kontrolního systému účetní jednotky atd.
- 1.5 zdokladování výběru vzorku na základě stanovené materiality, s uvedením druhů a čísel konkrétních ověřovaných dokladů, včetně výsledků jejich ověření,

- 1.6 důležitých podkladů ve stálé složce spisu auditora např. stanov, společenské smlouvy, včetně pozdějších změn a doplňků, zápisů ze závažných jednání valné hromady, představenstva a dozorčí rady, výpisů z obchodního rejstříku, zprávy auditora z předchozího auditu, zpráv z kontrol provedených vnějšími kontrolními orgány, vnitřních ekonomických směrnic, navazujících na obecně závazné právní předpisy, osvědčení o registraci k daním atd.,
- 1.7 důležitých podkladů v běžné složce spisu auditora, např. závěrečného zápisu o výsledku provedených dokladových a fyzických inventarizací, písemný podklad osvědčující účast auditora na fyzické inventuře zásob u účetní jednotky, u níž zásoby tvoří významnou položku, písemných potvrzení (konfirmačních dopisů) významných pohledávek od dlužníků a významných závazků od věřitelů atd.,
- 1.8 přehledného uspořádání spisu auditora při opakovaném auditu do dvou samostatných a označených složek – stálé a běžné složky se samostatným obsahem jednotlivých částí a kapitol,
- 1.9 vyhodnocení a zdokladování vlivu následných událostí na účetní závěrku a zprávu auditora,
- 1.10 zdokumentování postupů auditora při získání důkazních informací dotýkajících se účetních odhadů obsažených v účetní závěrce,
- 1.12 Prohlášení vedení společnosti k auditu (Prohlášení)** - přitom účetní výkazy auditované účetní jednotky nebyly podepsány statutárním orgánem, ani osobou odpovědnou za účetnictví a účetní závěrku, jednalo se o rizikový audit a auditor přesto vydal výrok bez výhrad, namísto modifikovaného výroku,
- 1.12.1 stejného data na Prohlášení a na zprávě auditora,
- 1.12.2 obsahové struktury Prohlášení ve smyslu auditorské směrnice č. 9, s přihlédnutím ke konkrétní situaci v auditované účetní jednotce,
- 1.13 provázanosti plánu a programu auditu na spis auditora,
- 1.14 zdokladování postupu auditora při ověření správnosti ocenění, a to především u problematických (rizikových) položek rozvahy, ke kterým patří například nedokončená výroba a dlouhodobý finanční majetek,
- 1.15 vedení spisu auditora trvanlivým způsobem (například nelze zaznamenávat poznámky týkající se auditorských záležitostí obyčejnou tužkou),
- 1.16 Písemné smlouvy o provedení auditu (smlouva), nebo neúplné smlouvy** s chybějícím ustanovením o povinnosti ověřit výroční zprávu, nebo zprávu o vztazích mezi propojenými osobami, anebo ustanovením o závazku mlčenlivosti,
- 1.17 Upozornění vedení účetní jednotky auditorem, jmenovitě na**
- 1.17.1 chybějící srovnatelné údaje za minulé účetní období v Příloze k účetní závěrce a v Přehledu o peněžních tocích a neuvedení metody zpracování Výkazu cash flow,
- 1.17.2 vykázaní rozdílného hospodářského výsledku v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty,
- 1.17.3 chybějící podpisy statutárního orgánu, osoby odpovědné za účetnictví a účetní závěrku, včetně data na účetní závěrce,
- 1.17.4 nedodržení měrné jednotky v tis. Kč, nikoliv v Kč při sestavení rozvahy v peněžních jednotkách české měny,
- 1.17.5 neúplnost Přílohy k účetní závěrce, spočívající v nedodržení obsahové struktury tohoto dokumentu, konkrétně se jednalo o chybějící údaje o výnosech společnosti, o pohledávkách a závazcích,
- 1.17.6 neúplnost účetních výkazů, spočívající v nevytvoření povinné rezervy na kursové ztráty,
- 1.17.7 předložení obchodní společnosti a nutnost navýšení základního kapitálu a provedení dalších příslušných opatření v intencích Obchodního zákoníku,
- 1.17.8 platební neschopnost klienta.
- 1.18 Písemného sdělení, nebo jeho úplnosti,** spočívající v absenci důsledků a dopadů, které zjištěné nedostatky auditorem v účetním a kontrolním systému způsobily a chybějících opatření směřujících k jejich odstranění,

1.18.1 písemné odpovědi od vedení auditované účetní jednotky na zjištění uvedená v **Písemném sdělení**,

1.19 Výroční zprávy k ověření,

1.19.1 písemného stanoviska k výsledku ověření výroční zprávy,

1.19.2 úplnosti ověřované výroční zprávy, spočívající v chybějících náležitostech např. se jednalo o podrobný výklad o uplynulém a předpokládaném vývoji podnikání účetní jednotky a její finanční situaci, nebo o Přílohu k účetní závěrce obsahující důležité informace pro posouzení její finanční situace, anebo o vydaný výrok auditora k účetní závěrce na základě provedeného auditu,

1.20 Zprávy o vztazích mezi propojenými osobami k ověření,

1.20.1 písemného stanoviska k výsledku ověření zprávy o vztazích mezi propojenými osobami.

2. Úroveň zprávy auditora o ověření účetní závěrky, včetně výroku auditora vydaného k účetní závěrce na základě auditu.

Nenaplnění požadavků (stanovených pravidel) auditorem (zakotvených například v zákoně č. 254/2000 Sb., o auditorech a v auditorské směrnici – č. 3 – Zpráva auditora o ověření účetní závěrky), a spočívajících, bez určení pořadí důležitosti, například v absenci

2.1 některých základních prvků nebo formulací uvedených v záhlaví, úvodním odstavci a odstavci o rozsahu auditu unifikované zprávy auditora, jmenovitě absence:

2.1.1 příjemce zprávy,

2.1.2 rozvahového dne, ke kterému bylo ověření účetní závěrky provedeno,

2.1.3 místa podnikání auditora nebo sídla auditorské společnosti,

2.1.4 data a podpisu auditora,

2.1.5 prohlášení o odpovědnosti vedení účetní jednotky a úloze auditora,

2.1.6 sdělení, že audit byl naplánován a proveden tak, aby zajišťoval přiměřené ujištění, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti,

2.1.7 sdělení, že ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce bylo provedeno výběrovým způsobem,

2.1.8 sdělení, že byly posouzeny významné odhady provedené účetní jednotkou při sestavování účetní závěrky,

2.1.9 sdělení, že byla posouzena správnost a vhodnost účetních postupů použitých při sestavení účetní závěrky,

2.1.10 sdělení, že byla zhodnocena prezentace účetní závěrky (věcná struktura a jednoznačnost poskytovaných informací) z pohledu uživatele,

2.1.11 prohlášení auditora, že provedený audit je přiměřeným podkladem pro vydání výroku,

2.1.12 odpovídající odborné terminologie podle zákona o auditorech, například odborný termín - „osvědčení o zápisu do seznamu audi-

torů a auditorských společností“, namísto „dekret“ nebo „licence“,

2.2 úplnosti a přesnosti ve formulování odstavce unifikované zprávy auditora, obsahujícím vlastní výrok auditora o auditované účetní závěrce, konkrétně chybějící:

2.2.1 slovní spojení – „ve všech významných ohledech“,

2.2.2 odborný termín – „aktiva“, místo „majetek“, anebo odborný termín – „vlastní kapitál“, místo „vlastní jmění“,

2.2.3 slovní spojení – „věrně zobrazuje“, namísto „podává věrný a poctivý obraz“, které bude použito až při auditu účetních závěrek sestavených podle zákona o účetnictví, vyžadujícího od účetních jednotek věrný a poctivý obraz, jak je uvedeno v dovětku na str. 17 auditorské směrnice č. 3, která nabyla účinnosti dnem 1. 2. 2002,

2.3 naplnění některých ustanovení auditorského zákona a auditorské směrnice č. 3, konkrétně absence:

2.3.1 připojené účetní závěrky ke zprávě auditora, která byla předmětem auditu (při existenci více variant účetní závěrky založených ve spise auditora mnohdy nelze rozpoznat, která z nich byla auditorem ověřována),

2.3.2 uvedení výstižného popisu všech podstatných důvodů, včetně vyčíslení jejich možných dopadů na hospodářský výsledek a vlastní kapitál, v případě vydání jiného výroku auditora než bez výhrad,

2.3.3 vydání adekvátního výroku auditora, například modifikovaného výroku auditora bez výhrad nebo jiného výroku auditora k účetní závěrce, např.

2.3.3.1 při pochybnostech, zda byla dodržena zásada going concern,

2.3.3.2 při absenci fyzických inventur a dokladových inventarizací zůstatků účtů,

3. Dodržování vybraných ustanovení zákona č. 254/2000 Sb., o auditorech a souvisejících právních předpisů a profesních předpisů vydaných komorou.

Nenaplnění požadavků (stanovených pravidel) auditorem (zakotvených například v zákoně č. 254/2000 Sb., o auditorech a v auditorské směrnici – č. 3 – Zpráva auditora o ověření účetní závěrky), a spočívajících, bez určení pořadí důležitosti, například v nedodržení:

3.1 zákona č. 254/2000 Sb., o auditorech, jmenovitě ustanovení:

3.1.1 § 13 (auditor poskytoval auditorské služby jednak jménem auditorské společnosti, a jednak svým jménem a na svůj účet, anebo auditor poskytoval auditorské služby jménem auditorské společnosti a současně poskytoval auditorské služby jménem jiné auditorské společnosti),

3.1.2 § 14 (auditor neověřil výroční zprávu nebo neprojednal zprávu auditora se statutárním

a dozorčím orgánem, anebo nepřipojil do spisu auditora jako jeho významnou součást smlouvy o provedení auditu, plán a program auditu a výroční zprávu),

3.1.3 § 15 (nesplnění oznamovací povinnosti k orgánům státního dozoru, jmenovitě orgánu dozoru nad družstevními záložnami),

3.1.4 § 17 (auditor nebyl pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s poskytováním auditorských služeb, nebo auditor byl pojištěn, ale výše pojistné částky nebyla úměrná možným škodám, které lze v rozumné míře předpokládat, anebo nebyla zajištěna solidární odpovědnost auditorské společnosti a auditora za předpokladu, že vznikne škoda při poskytování auditorských služeb auditorskou společností)

3.1.5 § 18 (auditor poskytl auditorské služby účetní jednotce, konkrétně zákonný audit a vedle toho auditované účetní jednotce zpracoval její daňové přiznání),

3.2 Etického kodexu KA ČR, konkrétně ustanovení

3.2.1 § 6 písm. i (auditor zastával funkci statutárního orgánu (jednatele) v podnikatelském subjektu -v obchodní společnosti s ručením omezeným, přitom předmět činnosti neauditorské společnosti - koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, zprostředkování v oblasti obchodu a služeb, realitní činnost, nebyl v souladu s ustanovením §1 Etického kodexu KA ČR),

3.2.2 § 8 (propagace služeb auditorské společnosti využíváním inzerátu nevhodným způsobem, konkrétně vychvalováním vlastních služeb),

3.3 Příspěvkového řádu KA ČR, konkrétně ustanovení,

3.3.1 § 5 (opožděná úhrada fixního a pohyblivého členského příspěvku na činnost),

3.3.2 § 3 (úhrada pohyblivého členského příspěvku na činnost v nesprávné výši),

3.3.3 § 4 (neplnění informační povinnosti vůči Komoře, spočívající ve včasné zaslání formuláře – Vyúčtování členských příspěvků typu „P“ a „F“),

3.4 Směrnice KA ČR pro kontinuální profesní vzdělávání auditorů, jmenovitě ustanovení,

3.4.1 § 5 (neplnění informační povinnosti Komoře, spočívající ve včasné zaslání Evidenčního záznamu o účasti auditora na kontinuálním profesním vzdělávání),

3.5 Směrnice KA ČR pro řízenou praxi asistenta auditora, konkrétně ustanovení,

3.5.1 § 6 (absence vedení deníku o průběhu řízené praxe asistenta auditora v písemné formě).

Z hlediska četnosti výskytu závad a nedostatků zjištěných při dohledu kontrolní skupinou KA ČR lze potvrdit, že v kontrolované tematické oblasti označené v tomto příspěvku pod číslem 1. se jednalo o dílčí a opakované nedostatky věcné a formální povahy odhalené u většího počtu zkontrolovaných auditorů a auditorských společností

a v kontrolovaných tematických oblastech uvedených pod číslem 2. a 3. se jednalo o jednorázové a opakované závažné věcné a formální rázu objevené u jednotlivců a u menší skupiny kontrolovaných auditorů a auditorských společností.

Obecnou příčinou vzniku identifikovaných nedostatků je nedodržení pravidel auditorem stanovených pro výkon profese, zakotvených v zákoně o auditorech, profesních předpisech a auditorských směrnicích. K hlavním příčinám patří absence autokontroly vlastní práce prováděná auditorem a absence kontrolního systému fungujícího uvnitř auditorské společnosti. K dalším příčinám patří podcenění přípravy auditu, včetně absence plánu a programu auditu, který vnáší do spisu auditora určitý logicky propojený systém pro dokumentaci výsledků auditu a metod a technik použitých při vlastním provedení auditu u klienta.

Pro odstranění zjištěných prohřešků dohodla kontrolní skupina KA ČR s kontrolovanými auditory a jednatelem auditorských společností konkrétní, termínovaná a adresná opatření, která v časovém horizontu jednoho až dvou let na místě ověří. Zároveň poskytla metodickou instruktáž kontrolovaným osobám, zaměřenou především na přípravnou fázi auditu účetní závěrky a na dokumentaci výsledků auditu ve zprávě a zejména ve spise auditora.

Vedle toho zprávy o provedeném dohledu byly projednány v kolektivu dozorčí komise, která po posouzení výsledků dohledu stanovila pro účely nápravy další opatření, zohledňující závažnost a četnost existujících nedostatků

ve většině případů (32)

- v provedení opakovaného dohledu u kontrolované osoby, nebo
- v doporučení auditorům zvýšit účast na vzdělávacích akcích organizovaných Komořou k problematice vedení spisu auditora a zpracování zprávy auditora o ověření účetní závěrky u auditovaných podnikatelských subjektů a u územně správních celků, s cílem zabezpečit u nich zvýšení odborné a metodické úrovně, směřující ke kvalitnímu provedení a zdokumentování auditorské práce,

v ojedinělých případech (9)

- ve vyslovení nespokojenosti auditorovi s výkonem jeho práce ve vytýkacím dopise v souladu s ustanovením § 5 Směrnice KA ČR pro dohled,
- v předání podezření na porušení příslušných ustanovení zákona a Etického kodexu KA ČR auditorem k projednání a k uzavření v Kárné komisi.

K zajištění důvěry české veřejnosti k auditu a k auditorům a ke zvýšení kvality auditu činnost dozorčí komise v nadcházejícím období bude orientována především na zvýšení účinnosti dohledu například cestou

- pravidelného zvyšování odborné kvalifikace subjektů dohledu, tzn. osob, které dohled provádějí na místě u auditorů a auditorských společností a asistentů auditora, účastí na vzdělávacích akcích organizovaných Komořou i jinými vzdělávacími agenturami,
- aktualizace věcného zaměření dohledu, výběru objektů dohledu s orientací na auditorské společnosti a auditory, kteří realizují dohled u účetních jednotek zvýšeného veřejného zájmu a zkvalitnění pracovních postupů subjektů dohledu,

- zapojení externích expertů pro dohled do týmu inspektorů kvality, zejména z řad auditorů, na smluvním základě (smlouvy o kontrolní činnosti) a po ověření jejich způsobilosti dozorčí komisí k výkonu dohledu,
- zevšeobecnění výsledků dohledu, nejen v časopise Auditor, ale i v jiných periodikách, na klubových večerech a setkáních auditorů,
- zpřísnění postupů dozorčí komise při hodnocení výsledků dalšího dohledu a při zjištění opakovaných nedostatků věcného nebo formálního charakteru (což dokumentuje fakt, že kontrolovaná osoba se nepoučila z výsledku předchozího dohledu a nesplnila opatření uložená dozorčí komisí) předat negativní výsledky opakovaného dohledu k uzavření v Kárné komisi.

Zvýšení kvality auditu předpokládá naplnění i dalších předpokladů v následujícím pořadí důležitosti, konkrétně

- zvýšených nároků pro vstup osob do auditorské profese, tzn. osob odborně a morálně způsobilých pro výkon profese a otestovaných náročným zkouškovým procesem,
- zvýšení úrovně legislativy, upravující pravidla pro výkon a dokumentaci auditu a pro posílení kreditu auditorské profese, počínaje zákonem o auditorech, přes související obecně závazné právní předpisy, profesní předpisy a auditorské směrnice,
- zkvalitnění vzdělávání auditorů, s využitím vhodných témat a zajištěním lektorů z řad auditorů a renomovaných expertů orientovaných na praktickou činnost auditorů,
- vytvoření členitého a účinného systému kontroly kvality auditu, spojeného především ve funkci zpětné vazby, s využitím poznatků ze zahraničí, včetně poznatků získaných na Slovenské komoře auditorů na úseku kontroly kvality poskytování auditorských služeb, aplikovaných na podmínky České republiky.

Posílení důvěry veřejnosti k práci auditorů a k auditorské profesi je společnou věcí celé komory, tedy nejen vole-

ných a jmenovaných orgánů, Úřadu, ale i ostatních členů (auditorů, auditorských společností a asistentů auditora), sdružených v komoře s profesionálním a odpovědným přístupem ke své práci.

Na závěr svého příspěvku bych chtěl

- **upozornit** auditorskou obec na zpřísněné posuzování důvodů pro odklad plánované nebo mimořádné dohlídky, požadovaný auditorem nebo jednatelem auditorské společnosti na pozdější termín, protože každá změna narušuje plán dohlídek a komplikuje jejich provedení v plánovaném termínu, a proto v případě zjištění, že auditor nebo jednatel auditorské společnosti **maří** provedení dohlídky, předá dozorčí komise celou věc Kárné komisi k vyvození důsledků,
- **požádat** auditorskou obec o vstřícný přístup k plnění požadavků vznesených kontrolní skupinou KA ČR v souvislosti **se zahájením dohlídky**, konkrétně na včasnou reakci na oznamovací dopis, sdělující termín a věcnou náplň dohlídky, nebo **s uzavřením dohlídky**, konkrétně na vrácení podepsaných výtisků zprávy o provedeném dohledu (včetně případných námitek) ve stanoveném termínu, což oddaluje kolektivní projednání dohlídek a uzavření dohlídek na zasedáních dozorčí komise.

Věřím, že auditorská obec nalezne v tomto příspěvku poučení a předem děkuji za podnětné návrhy, které pomohou dále zvýšit úroveň dohledu na kvalitu poskytnutých auditorských služeb, včetně nabídky spojené se zapojením do týmu inspektorů kvality pro dohled.

O dalších poznatcích nejen z preventivního dohledu, ale i o výsledcích prošetření a vyřízení stížností a podnětů došlých Komoře na kvalitu poskytnutých auditorských služeb a etiku auditorů budu informovat se svými kolegy auditorskou obec v časopise Auditor v průběhu roku 2003.

Ing. Rudolf Gebauer
referát dohledu Úřadu KA ČR

K používání pevného kurzu měn v účetnictví roku 2003

Počátkem roku 2003, krátce po nabytí účinnosti vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě dvojnásobného účetnictví (dále jen „Vyhláška“) vznikla otázka, zda i nadále v roce 2003 je možné používání pevného kurzu. Tento problém byl diskutován v odborné veřejnosti na mnoha přednáškách ale i na různých úrovních mnoha institucí.

V roce 2002 či spíše v účetních obdobích, jejichž první den spadá do kalendářního roku 2002 se postupovalo na základě opatření MF č. 281/89 759/2001, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele (dále jen „Opatření“). Toto Opatření skýtalo jistou výhodu v řešení pro účetní jednotky tím, že odpadala nutná neustálá denní korekce kurzu na základě vyhlášení ČNB. I v případě denního kurzu existuje částečný problém. Denní kurz je vyhlášeného kurzovního lístku Českou národní bankou (dále jen „ČNB“). Denní kurz je již po nějakou dobu vyhlášen po čtrnácti hodině daného dne. Domnívám se, s ohledem na jeho účinnost od vyhlášení, že by i v tomto případě účetní jednotka měla pružně reagovat.

Na základě zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů dle § 24 odst. 4 se majetek a závazky vyjádřené v cizí měně přepočítávají na českou měnu kurzem devizového trhu stanoveným ČNB, a to k okamžiku ocenění buď dle písm. a) tj. k okamžiku uskutečnění účetního případu způsoby podle § 25. Dle tohoto paragrafu se z jednotlivých složek majetku a závazků se takto oceňují:

- a) hmotný majetek kromě zásob, s výjimkou hmotného majetku vytvořeného vlastní činností pořizovacími cenami,

- b) hmotný majetek kromě zásob vytvořený vlastní činností vlastními náklady,
- c) zásoby, s výjimkou zásob vytvořených vlastní činností pořizovacími cenami,
- d) zásoby vytvořené vlastní činností vlastními náklady,
- e) peněžní prostředky a ceny jejich jmenovitými hodnotami,
- f) podíly, cenné papíry a deriváty pořizovacími cenami,
- g) pohledávky při vzniku jmenovitou hodnotou; při nabytí za úplatu nebo vkladem¹⁾ pořizovací cenou; závazky při vzniku jmenovitou hodnotou, při převzetí pořizovací cenou,
- h) nehmotný majetek kromě pohledávek, s výjimkou nehmotného majetku vytvořeného vlastní činností pořizovacími cenami,
- i) nehmotný majetek kromě pohledávek vytvořený vlastní činností vlastními náklady,
- j) příchovky zvířat vlastními náklady,
- k) majetek v případech bezúplatného nabytí, s výjimkou majetku uvedeného pod písmeny e) a g), anebo majetek v případech, kdy vlastní náklady na jeho vytvoření vlastní činností nelze zjistit nebo jsou tyto náklady vyšší než reprodukční pořizovací cena tohoto majetku, reprodukční pořizovací cenou.

Podle téhož odstavce 2 ale písm. b) účetní jednotky oceňují majetek a závazky ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se účetní závěrka sestavuje, způsoby podle § 27. Zde z jednotlivých složek majetku a závazků k okamžiku ocenění podle § 24 odst. 2 písm. b) se reálnou hodnotou oceňují:

- a) cenné papíry, s výjimkou cenných papírů držených do splatnosti, cenných papírů předsta-

vujících účast s rozhodujícím nebo podstatným vlivem a cenných papírů emitovaných účetní jednotkou,

- b) deriváty,
- c) finanční umístění a technické rezervy u účetních jednotek, které provozují činnost pojištění nebo zajištění podle zvláštních právních předpisů,
- d) majetek a závazky v případech přeměn společností nebo družstev s výjimkou změny právní formy²⁾ nebo v jiných případech podle zvláštního právního předpisu³⁾,
- e) část majetku a závazků zajištěná deriváty.

Pro účely zákona o účetnictví se jako reálná hodnota použije:

- a) tržní hodnota,
- b) b) ocenění kvalifikovaným odhadem nebo posudkem znalce, není-li tržní hodnota k dispozici nebo tato nedostatečně představuje reálnou hodnotu,
- c) c) ocenění stanovené podle zvláštních právních předpisů, nelze-li postupovat podle písmen a) a b).

Veškerá tato ocenění je účetní jednotka povinna zaznamenat v účetních knihách, k okamžiku ocenění. Ustanovení tohoto zákona o oceňování majetku a závazků se použije přiměřeně i pro oceňování jiných aktiv a pasiv.

Jak říká ve svém článku JUDr. Jan Bárta⁴⁾: „Text zákona tedy neukládá a ani v minulosti neukládal použití kursu aktuálně platný v den, ke kterému se účtuje. Slova „a to k okamžiku ...“ se vztahují ke slovesu „přepočítávají“, tzn. zákon ukládá přepočtení provést „k okamžiku ocenění“, nikoliv dříve nebo později, nemluví však vůbec o tom, který kurs (kterého dne) použít. Použití pevného kursu tedy není v rozporu se zákonem; to je důležité

¹⁾ § 59 obchodního zákoníku.

²⁾ § 69 obchodního zákoníku.

³⁾ Například zákon č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 207/1998 Sb., o výpočtu hodnoty cenných papírů v podílových a investičních fondech.

⁴⁾ Jan Bárta, JUDr. K možnosti používání pevného kurzu měn v účetnictví, Bulletin Komory daňových poradců České republiky č. 2/2003, str.25-29

poznatek, protože jinak by opatření zákonu odporovalo už před 1. 1. 2003.

Mezi vyhláškou č. 500/2002 Sb. a opatřeními MF vydávanými podle dřívějšího znění zákona o účetnictví není vztah normy pozdější a dřívější, ani vztah normy vyšší a nižší právní síly. Povaha těchto opatření je z hlediska práva obecně diskutabilní, není třeba se ji pokoušet řešit zde, podstatné je že se obecně uznává, že na tyto vztahy nelze automaticky použít pravidla uznávaná pro řešení rozporů mezi právními předpisy navzájem.“

Lze jedině kladně hodnotit normativní řešení zakotvené v zákoně č. 353/2001 Sb., což je novela zákona o účetnictví. Řešení nalezneme v přechodných ustanovení novely, jejichž příslušná pasáž zní:

„4. Účetní jednotky při sestavení účetní závěrky za účetní období roku 2002 a při vedení účetnictví do doby nabytí účinnosti vyhlášek vydaných ministerstvem podle § 37a zákona o účetnictví, ve znění tohoto zákona, použijí opatření vydaná ministerstvem podle § 4 odst. 2 zákona o účetnictví, ve znění platném do nabytí účinnosti tohoto zákona. Ode dne nabytí účinnosti vyhlášek vydaných podle § 37a zákona o účetnictví, ve znění tohoto zákona, se opatření vydaná podle zákona o účetnictví, nepoužijí, a to v rozsahu, v jakém je předmět jejich úpravy obsažen ve vyhlášce.“

S ohledem na tato závěrečná ustanovení je v každém případě nutné vždy navzájem srovnat předmět úpravy cit. opatření a vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále jen „novela“) Konkrétně je potřebné porovnat její § 60 a Opatření. Ze srovnání je možno učinit závěry dle JUDr. Bárty⁴⁾:

- *Předmět úpravy vyhlášky je na pohled užší než bylo u opatření; to může být i jen optický dojem, např. odst. 1 opatření je jen deklaratorní, není třeba jej nabazovat, postup vyplývá už ze samotného zákona.*
- *Všechny 4 odstavce § 60 vyhlášky mají vedle sebe jeden odstavec z čl. XIII opatření. Až další obsahovou analýzou by bylo možné posoudit, zda předmět úpravy je vyhláškou zcela vyčerpán, nebo zda snad něco i z těchto odstavců opatření může být použito. To není třeba řešit zde, a zejména já nejsem schopen při mé omezené znalosti účetnictví posoudit, zda*

vyhláška na úrovni jednotlivých odstavců skutečně vyčerpává předmět úpravy v opatření. Předpokládám proto, že odstavce 4, 5, 7 a 11 opatření se v souladu s přechodným ustanovením zákona od 1.1.2002 nepoužijí, jsou nabazeny vyhláškou.

- *To s výhradou toho, že snad některé další ustanovení vyhlášky, jinde než v jejím § 60, může obsahovat předmět úpravy stejný jako některý jiný odstavec čl. XIII opatření.*

Jsem si však jist, že vyhláška v žádném svém ustanovení neobsahuje úpravu pevného kursu. Z toho vyplývá, že v souladu s přechodným ustanovením zákona č. 353/2001 Sb. je použitelný odst. 2 opatření Toto přechodné opatření nestanoví žádný konec doby, po kterou je možno je používat. Tato možnost zde proto bude až do pozbytí platnosti těchto opatření, která je stanovena přechodným ustanovením zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů.“

Jak již řekl JUDr. Jan Bárta a dále v souladu se zákonem č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv ve znění zákona č. 320/2002 Sb. kdy v § 14 Přechodná ustanovení v odst. 2 se uvádí, že opatření ministerstev, pozbývají platnosti nejpozději dne 31. prosince 2003, lze dovozovat a to s ohledem na skutečnost, že úprava způsobu přepočtu cizí měny na českou měnu není speciálně zákonem ani vyhláškami, vydanými na základě zmocnění v zákoně upravena, použití znění „Opatření“, platných pro rok 2002. Možnost volby denního kursu ČNB tímto není dotčena.

Například na základě Opatření, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele je možné i pro rok 2003 postupovat dle Čl. XIII Kursové rozdíly odst. 2. Pro přepočet cizí měny na českou měnu, lze použít kursu ČNB, který účetní jednotka používá po předem, vnitřním předpisem stanovenou, dobu (tzv. pevný kurs).

Stanovená doba však nesmí přesáhnout účetní období. Při používání pevných kursů může účetní jednotka změnit svým rozhodnutím pevný kurs i v průběhu vymezeného období, v případech vyhlášení devalvace i revalvace české koruny musí být změněn vždy.

V případě nákupu nebo prodeje cizí měny za českou měnu lze k okamžiku ocenění použít kurzu, za který byly tyto hodnoty nakoupeny nebo prodány.

Na tyto skutečnosti reaguje i stanovisko Ministerstva financí, které přetiskujeme v plném znění.

Ing. Ariana Bučková
auditorka, č. osv. 1707
mikroVOX, s.r.o.

Sdělení o používání pevného kursu pro přepočet cizích měn v účetnictví podnikatelů

Referent: Ing. Petr Plesnivý
Č.j. 28/8428/2003

V souvislosti s nabytím účinnosti vyhlášky č. 500/2002 Sb. a vyhlášky č. 507/2002 Sb. a na základě dotazů účetních jednotek Ministerstvo financí sděluje:

V účetním období započatém 1. ledna 2003, nebo později postupují účetní jednotky ve smyslu bodu 4 přechodných ustanovení zákona č. 353/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Ode dne nabytí účinnosti vyhlášek vydaných ministerstvem podle § 37a citovaného zákona, se opatření vydaná podle citovaného zákona nepoužijí, a to v rozsahu, v jakém je předmět jejich úpravy obsažen ve vyhlášce.

Používání pevného kursu není předmětem úpravy vyhlášky č. 500/2002 Sb. a z tohoto důvodu účetní jednotky při použití pevného kursu v roce 2003 postupují podle čl. XIII bod 2 úvodních ustanovení opatření č.j. 281/89759/2001.

Používání pevného kursu není předmětem úpravy vyhlášky č. 507/2002 Sb. Z tohoto důvodu účetní jednotky při použití pevného kursu v roce 2003 postupují podle čl. VI bodu 11 opatření č.j. 281,283/77411/2000 ve znění opatření č.j. 281,283/97410/2001.

Ředitel odboru 28 - účetnictví
Ing. Petr Plesnivý, v.r.

Prošetřování a vyřizování stížností a podnětů

Auditor odpovídá za bezpečnou úschovu a zajištění důvěrnosti spisu, bez kterého nemůže dokázat způsob a kvalitu provedeného auditu

Neodmyslitelnou a pravidelnou součástí časopisu Auditor se staly články o poznacích z dohledu na úseku prošetřování a vyřizování stížností a podnětů (podání) došlých Komoře auditorů České republiky (Komora, KA ČR) na poskytnuté služby klientům auditorem nebo auditorskou společností. Za zmínku stojí připomenout, že příspěvek s obdobnou problematikou byl otištěn v prosincovém čísle časopisu Auditor č. 10/2002.

Zobecnění nabytých zkušeností z prošetřování podání pokračuje i v tomto čísle časopisu Auditor **ukázkou stížnosti na údajně nízkou kvalitu práce auditorské společnosti a jejího odpovědného auditora** v souvislosti s provedenými audity účetních závěrek u jisté obchodní firmy, kterou se zabývala postupně dozorčí komise (DK) v součinnosti s referátem dohledu KA ČR (RD) a kárná komise (KK).

Charakteristika podání

Na auditorskou společnost byla počátkem března 2001 přijata stížnost na nízkou kvalitu práce při auditech prováděných v letech 1995 až 1998. V této době měla údajně ve společnosti stěžovatele provádět tato auditorská společnost auditorské práce, a to prostřednictvím svého auditora, který současně sestavoval za auditovanou společnost daňová přiznání jako její daňový poradce. Vedle toho bylo stížností napadáno, že účetnictví uvažované společnosti vedl bratr auditora. V roce 2000 byly zjištěny v účetnictví společnosti vážné problémy. Hlavní příčiny těchto problémů spatřuje stěžovatel v dřívějších letech, ve kterých auditorská společnost v obchodní firmě stěžovatele prováděla audit. Stěžovatel byl přesvědčen o tom, že pokud by byl opakovaný audit v této společnosti prováděn s patřičnou svědomitostí, nemusely zjištěné nedostatky v účetnictví vzniknout. Poukazuje např. na to, že auditor opomenul ověřit bilanční kontinuitu, stěžejní oblast pohledávek, závazků a smluvních vztahů. Dále stěžovatel v podání uvedl, že uložený spis auditora v prostorách jeho společnosti byl odcizen.

Průběh šetření a jeho závěry přijaté na úrovni dozorčí komise

Při dohlídce na místě provedené DK a RD KA ČR (kontrolní skupina KA ČR) bylo zjištěno, že auditorská společnost provedla, uzavřela auditorskou zprávu a vyfakturovala audit za rok 1995, ale pro absenci spisu se nepodařilo prokázat kvalitní či nekvalitní provedení a ukončení auditu za další léta (1996 až 1998). Přitom kontrolní skupina KA ČR zjistila, že auditorská společnost nebyla v období od 1. 6. do 26. 9. 1997 a od 26. 9. 1998 do 16. 6. 1999 pojištěna a zpráva auditora a dopis vedení účetní jednotky nebyly vyhotoveny auditorem v intencích příslušných auditorských směrnic. Z výše uvedených důvodů předala dozorčí komise tento případ k projednání a k uzavření v kárné komisi.

Projednání podání na úrovni kárné komise

Kárná komise projednala předmětnou stížnost, a to v souladu s § 23 odst. 1 zákona č. 254/2000 Sb. a § 18 Kárného řádu KA ČR a v kárném řízení potvrdila výše popsaná zjištění dozorčí komisí i tvrzení stěžovatele o provádění auditorských prací auditorem, který souběžně sestavoval za auditovanou společnost daňová přiznání. Pro absenci spisu nebylo možno prokázat ukončení auditu a vystavení zprávy auditora za léta 1996 až 1998. Kárná komise usoudila, že za organizaci činnosti společnosti a přidělování práce jejím zaměstnancům odpovídá auditorská společnost. Proto rozhodla, že kárná odpovědnost bude uplatňována vůči právnické osobě.

INZERCE

Máte řádně vedenou

DOKUMENTACI AUDITU?

Jednoduše, přehledně a efektivně

Zpracování formou vyplnění formulářů

Obsáhlý poznámkový aparát

**Kompletace z části zpracovaných
nezávislými pracovníky**

**Opakované použití jednou vložených
údajů a vzorových dat**

Tisk výsledné dokumentace

Audit

**Program pro vedení
dokumentace auditora**

Ing. Miloslav Rott
Mojžíšova 14, 61200 Brno

tel: 603 898 702

www.dksoftware.cz

info@dksoftware.cz

Rozhodnutí kárné komise

Kárným řízením bylo prokázáno, že auditorská společnost nebyla v letech 1997 až 1999 pojištěna po celé toto období (tím porušila povinnost stanovenou v § 17 zákona č. 524/1992 Sb.) a práce spojené s auditem prováděla tatáž osoba, která sestavovala klientovi daňová přiznání (tím porušila povinnost stanovenou v § 19 d) zákona č. 524/1992 Sb.).

Dále bylo prokázáno, že auditorská společnost nezajistila bezpečnou úschovu spisu auditora po dobu 10 let a nezabezpečila důvěrnost spisu auditora, a tak porušila povinnosti uvedené v bodech 16 a 17 auditorské směrnice č. 4 – Spis auditora). Uložení spisu auditora u klienta není sice výslovně zakázáno, ale k tomu by mohlo dojít pouze tehdy, když by byl přístup k němu znemožněn neoprávněným osobám. Vzhledem k tomu, že spis byl zcizen a nebylo prokázáno překonání překážek, byla povinnost takového bezpečné archivace porušena. Tím došlo i k možnému nepřímému porušení ustanovení § 16 zákona č. 524/1992 Sb., a to proto, že odcizením spisu auditora je umožněno ne-

známému okruhu osob se seznámit s údaji o klientovi, které mohou být důvěrného charakteru. Tím, že auditor nemá k dispozici spis, nemůže dokázat způsob a kvalitu provedeného auditu.

Proto kárná komise rozhodla udělit auditorské společnosti, ve smyslu § 36 zákona č. 524/1992 Sb. přiměřené kárné opatření - pokutu 20 000 Kč. Při posuzování výše uvedené pokuty vzala kárná komise do úvahy všechny okolnosti případu, například výši fakturace za období, po které nebyla společnost pojištěna a pokutu zvýšila pro další zanedbání, které byly společnosti v kárném řízení prokázány. Při stanovování výše pokuty nepřihlédla ke zjištěným nedostatkům dozorčí komisí (při vyhotovení zprávy auditora a dopisu vedení účetní jednotky), protože je neposoudila jako závažné.

Pro úplnost je na místě uvést, že auditorská společnost nepodala proti rozhodnutí kárné komise odvolání a pokutu v plné výši a ve stanoveném termínu komoře uhradila.

Poučení pro auditorskou obec

Vyvarovat se výše popsaných nedostatků (nepojištění auditorské společnosti po celou dobu výkonu auditorské činnosti, auditor nesmí poskytovat auditorské služby účetní jednotce, jestliže zpracovává její daňové přiznání) a vedle toho **přijmout účinná opatření pro bezpečnou úschovu a zajištění důvěrnosti spisu a zabezpečení jeho archivace po dobu 10 let.**

Výzva auditorům a auditorským společnostem

V případě ztráty, odcizení nebo zničení spisu auditora v každém případě auditor nebo jednatel auditorské společnosti nahlásí a prokáže tuto skutečnost úřadu KA ČR a pokusí se o obnovu spisu v maximálně možné míře.

Další poznatky a zkušenosti z dohledu na úseku prošetřování a vyřizování stížností došlých komoře na činnost svých členů naleznou čtenáři v následujících číslech časopisu Auditor.

Ing. Rudolf Gebauer
referát dohledu Úřadu KA ČR

DISKUSE

Rezerva na daň z příjmu

Úřad KAČR obdržel připomínku k jednomu z uveřejněných stanovisek Výboru pro metodiku KA ČR v příloze k časopisu Auditor č. 10/2002, a sice k rezervě na daň z příjmu. K danému problému proběhla výměna názorů, kterou uvádíme dále.

Připomínka auditora, pana ing. Václava Houdka, ze dne 13. 1. 2003

1. Zálohy na daň z příjmů se platí v průběhu zálohového období ve lhůtách a výši stanovené v **§ 38a odst. (1) a (3) až (7) zákona 586/1992 Sb.** Zálohy na daň neplatí pouze poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč; citované ustanovení odst. (2).
2. U záloh se účtuje pouze o úhradě zálohy 341/221; **Opatření MF 281/89759/2001 Účtová třída 3 Čl. V (1.1);** o předpisu zálohy se neúčtuje 591 (593)/341.
3. Výše splatných daní při uzávěrce účetního období se zachycuje na vrub účtu 591(593) se souvstažným zápisem ve prospěch účtu 341; **citované opatření Třída 5 Čl. V (1.1).**
4. Ke konci rozvahového dne se vyúčtuje závazek účetní jednotky ze splatné daně za zdaňovací období podle daňového přiznání 591 (593)/341; **citované opatření Třída 3 Čl. V (1.2.)**
5. Není-li k okamžiku sestavení účetní závěrky známa daňová povinnost, postupuje se v souladu s Čl. XI Úvodních ustanovení; **citované opatření Třída 3 Čl. V (1.3.)**
6. Rezervu na daň z příjmů podle § 26 zákona 563/91 Sb. tvoří účetní jednotky, u nichž okamžik sestavení účet-

ní závěrky předchází okamžiku stanovení výše daňových povinností. V následujícím účetním období se rezerva rozpustí podle odstavce (6) a zaúčtuje se zjištěná daňová povinnost na účet 341. **Citované opatření Úvodní ustanovení Čl. XI (5).**

7. Účetní jednotky sestavují účetní závěrku (jako řádnou, mimořádnou) vždy, když uzavírají účetní knihy podle § 17 (3) až (6) dále jen „rozvahový den“; **§ 19 zákona 563/1991Sb.**

Podle mého názoru lze pokládat za správný postup:

a) v účetním období, za který je sestavována účetní závěrka:

zálohy	450	341/221
tvorba rezervy ve výši předpokládané daně z příjmu	500	591 (593)/459
v účetní závěrce		
Rozvaha 341 (zaplacené zálohy)	ř. 048	450
459 rezerva na daň z příjmů	ř. 084	500
Výkaz zisku a ztráty (591, 593) splatná daň	ř. 52, 58	500

b) v následujícím účetním období před sestavením daňového přiznání:

celková daňová povinnost ř.340 II oddílu daň. přizn.	550	591 (593)/341
zrušení rezervy na daň z příjmů	- 500	591 (593)/459
Rozvaha k daňovému přiznání 341 (MD 450, Dal 550)	ř. 099	100
= ř. 4 V. oddíl placení daně daň. přiznání (nedoplatek)		
459 rezerva na daň z příjmů	ř. 084	xxx
Výkaz zisku a ztráty k daňovému přiznání účet 591 (593)	ř. 52,58	550

Současně se změnilo o rozdíl 50 mezi původně zúčtovanou tvorbou rezervy (500) a nově zúčtovanou splatnou daní (550) údaj ve výkazu zisku a ztráty „výsledek hospodaření za účetní období“ ř. 62 a údaj rozvahy „výsledek hospodaření běžného účetního období“ ř. 080, tj. údaj rozhodný pro rozdělování hospodářského výsledku v následujícím účetním období. V uvedeném směru pokládám za potřebné změnit stanovisko Výboru pro metodiku.

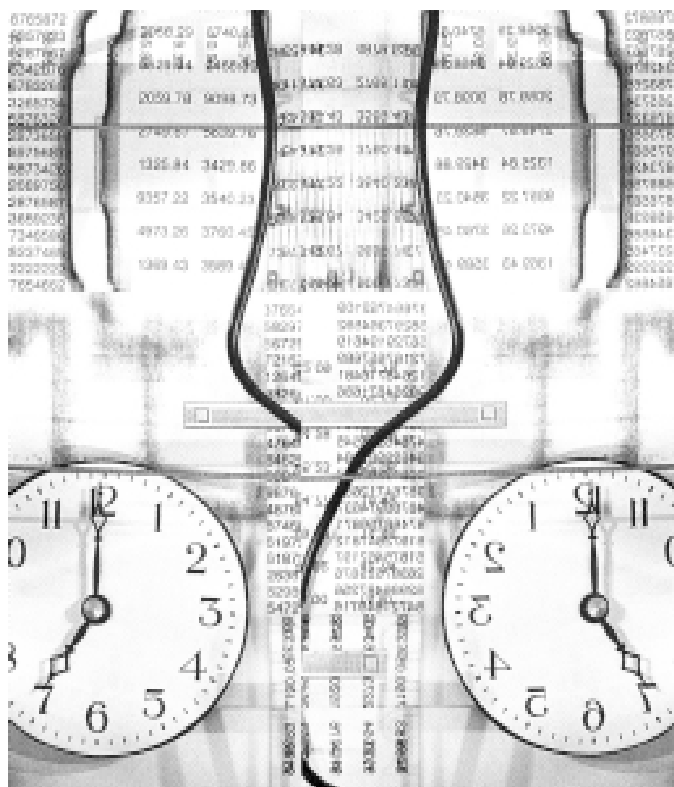
na daň z příjmů. Naopak, stanovisko výboru vycházelo z toho, že v rozvaze se vykáže jen rozdíl mezi stavem vytvořené rezervy a zaplacenými zálohami na daň z příjmů, čili z analogie postupu, který se uplatňuje v případech, kdy se v účetní závěrce vykáže zůstatek ve vztahu ke správci daně podle daňového přiznání po zúčtování záloh.

Z vašeho dopisu vyplývá, že jste bral v úvahu úvodní i závěrečné sdělení ke stanoviskům výboru. Právě v otázce promítnutí rezervy na daň z příjmů v účetní závěrce za rok 2002, resp. za hospodářský rok započatý v roce 2002, tj. v první účetní závěrce, kdy je ve smyslu platných předpisů možno zmíněnou rezervu tvořit, považujeme za rozhodující vyjádřit ve výkazu zisku a ztráty i daňový náklad a v rozvaze vztah ke správci daně, což je nutno komentovat v příloze k účetní závěrce.

Zároveň dodáváme, že předpokládáme, že v dalších jednáních se podaří přesvědčit ministerstvo financí o změně platných předpisů.

Stanovisko Výboru pro metodiku nehodláme měnit; dospělo se k němu po uskutečněných jednáních k danému problému. Nic však nebrání tomu, abyste připravil příspěvek do časopisu Auditor a předložil svoje názory.

Za váš podnět vám děkujeme a očekáváme vaši reakci, pokud jde o zájem publikovat v časopisu Auditor.

Reakce pana ing. Houdka ze dne 18. 2. 2003

Podle mého názoru rozvaha a výkaz zisku a ztráty, které tvoří přílohu daňového přiznání za kalendářní (hospodářský) rok, měly obsahovat údaje o předpisu splatné daně. V této podobě by také měly být součástí listin zakládacích do obchodního rejstříku.

V takto sestavovaných účetních výkazech by údaje rozvahových položek vztahujících se ke státu (účet 341 ř.048 rozvahy pohledávka ze záloh nebo ř.099 rozvahy závazek za nedoplatek daně) měly odpovídat skutečným zálohám a daňové povinnosti; přitom by bylo možno souhlasit s tím, že by objem **skutečné daňové povinnosti** byl vykázán případně na účtu rezervy na daň z příjmů 459A ř.084 rozvahy. V každém případě by ale skutečná splatná daň (účet 591, příp. 593) měla být vykázána ve výkazu zisku a ztráty, **tak aby výsledek hospodaření za běžné účetní období (ř. 62 výkazu) odpovídal stavu účtu 710 převáděnému na účet 702 a vykazovanému na výsledku hospodaření běžného účetního období (ř. 080 rozvahy), který představuje v následujícím účetním období výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (převáděný z účtu 701 na účet 431) při rozhodování o rozdělování zisku nebo způsobu úhrady ztráty.**

Tato částka by měla být zřejmá z uvedených údajů bez vyhledávání v písemné příloze k účetní závěrce (pro jednání společníků, akcionářů apod.).

V příloze by měla být komentována případná další rizika související např. s vytvořenými jinými rezervami (i zákonnými), opravnými položkami, odloženou daní, jinými závazky účetní jednotky po lhůtě splatnosti apod., jakož i některé rozhodné skutečnosti, které jsou známy až po dni konečného sestavení účetní závěrky (rozvahy a výkazu zisku a ztráty) a které mohou ovlivnit finanční situaci účetní jednotky, zejména předpoklady jejího nepřetržitého trvání.

K této připomínce reagovalo metodické oddělení KA ČR dne 11. 2. 2003 takto:

Vámi navržený postup při účtování o rezervě na daň z příjmů, jakož i vykazání souvisejících operací v účetní závěrce za rok 2002, resp. za hospodářský rok započatý v roce 2002, je jednou z možností, která se vymyká předepsanému postupu ze strany ministerstva financí. Rozdíl vašeho návrhu proti návrhu uvedenému ve stanovisku Výboru pro metodiku je v tom, že doporučujete účtovat brutto, pokud jde o zaplacené zálohy a vyšší rezervy

-fiš-

ÚČETNICTVÍ V PRAXI č. 3/2003

V březnovém čísle Účetnictví v praxi naleznete mimo jiné tato témata:

- Leasing jako účetní a finanční problém
- Obsah a náležitosti výroční zprávy
- Kurs pro začínající účetní – 1. díl – Základní vazby účetních předpisů
- Nezbytné vnitřní účetní směrnice
- Zásoby ve vazbě na účetní závěrku

Účetnictví v praxi dále obsahuje:

- přehled a vysvětlení veškerých legislativních změn promítajících se do účetnictví
- nabídku školení a kurzů
- novinky na knižním trhu
- přehled daňových povinností na měsíc březen

atd.

Bližší informace o časopisu naleznete na internetových stránkách www.aspi.cz. Máte-li zájem o bezplatné zaslání ukázkového čísla, volejte prosím naši zákaznickou linku 222 863 400. (Vydává nakladatelství ASPI Publishing s. r. o., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3.)

UNES – NOVÝ ČASOPIS PRO NEZISKOVÝ SEKTOR

Časopis Unes (účetnictví neziskového sektoru) vychází každý druhý měsíc o rozsahu 32 stran. Je strukturován tak, aby poskytoval **komplexně aktuální a praktické informace z oblastí účetnictví a daní pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, občanská sdružení, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, zájmová sdružení právnických osob a jiné nevýdělečné organizace.**

V prvním čísle, které vyšlo v únoru, naleznete mimo jiné tato témata:

- správné sestavení účetní závěrky za účetní období roku 2002
- změny v účetnictví nevýdělečných organizací od 1. ledna 2003
- zrušení okresních úřadů
- dlouhodobý majetek a jeho zachycení v účetnictví nevýdělečných organizací v roce 2003
- přechod majetku z vlastnictví České republiky do vlastnictví krajů a obcí

Časopis Unes lze obdržet pouze formou celoročního předplatného, které činí 700 Kč (6 čísel za rok). Podrobnější informace o časopisu Vám rádi podáme na tel. 222 863 432. Máte-li zájem o bezplatné zaslání ukázkového čísla, volejte prosím naši zákaznickou linku 222 863 400. Předplatné lze objednat emailem: predplatne@aspi.cz, faxem 222 863 401 či poštou. (Vydává nakladatelství ASPI Publishing s. r. o., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3.)

NOVINKA Z NAKLADATELSTVÍ ASPI PUBLISHING

Slovník manažerského účetnictví/Oficiální terminologie

Předkládaná publikace překladu oficiální terminologie manažerského účetnictví vypracované Institutem certifikovaných manažerských účetních ve Velké Británii (CIMA) obsahuje výkladový slovník pojmů z oblasti manažerského účetnictví a dále i některých souvisejících termínů ze základů účetnictví, finančního účetnictví, finančního řízení, daní a obchodního práva.

Překlad vznikl na Vysoké škole ekonomické v Praze na katedře manažerského účetnictví a používá u nás ustálený pojmový aparát. Text jednotlivých hesel v anglické jazyce je v knize ponechán; na levé straně knihy je text v anglickém a na pravé straně je umístěn překlad.

Předkládaný slovník obsahuje řadu inspirací a námětů, které mohou významným způsobem obohatit čtenáře. Je ho však třeba chápat jako text určený zejména pro praktickou aplikaci, který má poskytnout základní orientaci v terminologii a který si klade za cíl spíše problematiku zjednodušit než jít příliš do podrobných charakteristik.

296 stran, 386 Kč, brož., vydalo ASPI Publishing s. r. o., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3.

Murphyho daňové zákony

STEELMANNOVO

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ PRAVIDLO

Stát utratí daňové příjmy v jakékoli výši.

a) Fredyho upřesnění Steelmanna pravidla

Stát utratí více, než činí jeho daňové příjmy.

b) Beryho sbrnutí

Stát zbytečně utrácí.

c) Z oponentury doc. Foltyna k Beryho sbrnutí

Ano.

PRINCIPIÁLNÍ TRIÁDA DAŇOVÝCH ZMĚN

1. Snížení daňových sazeb je možné vždy, pokud se současně zvýší daňový základ.
2. Zvýšení daňových sazeb je možné po volbách.
3. Je možné současně zvýšit daňovou sazbu i základ daně, pokud to lze svést na předchozí vládu.

OBEČNÝ MINISTERSKÝ ZÁKON F. E. GORNA

Je v zájmu zachování každého pracovníka ministerstva vytvářet složité a nepochopitelné zákony a zdůvodňovat tím svoji existenci.

Rifleyův obecný daňový zákon

V daních je možné všechno.

Základní berní axiom

Nikdo nemá v pořádku své daně.

• Upřesnění doc. Valmyho

Někteří poplatníci mají své daně v pořádku, ale jejich počet je statisticky bezvýznamný.

VÝKLADOVÝ PRINCIP PROF. BLOCKA

Nejasné zákony je nutné vykládat tak, aby daň byla co nejvyšší.

a) Vaborlova výjimka

Zákony není nutné vůbec vykládat, pokud to umožní, že daň bude co nejvyšší.

b) Nuttgerův striktní přístup

Nezdržujte se výkladem zákonů, když máte vybírat daně.

c) Úkol ministra G. H. Freemanna

Jakže? Zákon že to neumožňuje? Tak vydejte metodický pokyn!

LOGICKÝ VZTAH PROF. EXLEYE

Z nepřesných zákonů nelze přesně stanovit daňovou povinnost.

a) Exleyho pravidlo

Daňovou povinnost nelze nikdy stanovit s dostatečnou přesností.

b) Zákon přiblížení

Daňoví poradci se mohou přiblížit ke správnému určení povinnosti klienta, nikdy ji však nemohou určit zcela správně.

c) Holtnova nesouhlasná premisa (též Antiexleyův zákon)

Daňovou povinnost lze stanovit zcela přesně, pokud ji stanoví berní úředník.

PRAVIDLO DAŇOVÉ KONCENTRACE

F. W. ROBERTSE

Je nutné koncentrovat zdanění na to, co neuteče, tedy zejména na nemovitosti.

Kingsleyovo určení

Daňová spravedlnost je teorie pro dívčí gymnázia.

Weaponův zákon

Platit vyšší daně, než ukládá zákon, je větším zločinem, než krádit daňovou povinnost.

Genderovo prohlášení

Berní úředník slouží pouze lidu a nikoli člověku.

Penelovo prohlášení

Ty křížovky jsou trapně jednoduché! Podejte mi nějaké daňové přiznání!

Jersyho zákon nepřímé úměry

Čím nižší daň, tím složitější daňové přiznání.

Zásada dr. Emerga

Největším nepřítelem daňového poradce není berní úředník, ale špatný klient.

Henryho definice daňového poradce

Daňový poradce je člověk, který ušetří klientovi víc peněz, než mu klient vyplatí.

a) Trepeovo pravděpodobnostíupřesnění

Možná.

b) Kindovo časové upřesnění

Někdy.

c) Sbrnutí bratří Disbortů

Možná alespoň někdy.

Obecné principy berního úředníka podle S. P. Stewerse

1. Daň se musí vybrat, ať to stojí, co to stojí
2. Nejsilnější zbraní berního úředníka jsou nejasné zákony.
3. Politické strany se doměřují až podle výsledku voleb.
4. Kdo si najal daňového poradce, má co skrývat.
5. Kdo má ještě na daňového poradce, tomu byla vyměřena malá daň.
6. Není vhodné kontrolovat subjekt, který má daňového poradce, lze-li kontrolovat subjekt, který nemá daňového poradce.

VÝBĚRČÍ PRAGMA

(prohlášení k berním úředníkům S. J. Moora)

1. Nechodte do bohatých firem. I když jim doměříte daň, ještě jim zbude na daňového poradce a můžete vybranou daň vracet.

2. Nechoďte do chudých firem. I když jim doměříte daň, nebudou mít na její zaplacení.
3. Hleďte střední firmy, které mají jen na doměřenou daň. Když je doměříte, už jim nezbude na daňové poradce a nebudete daň vracet.
4. Vždy jednejte pomalu a nepřehledně.

SLIPŮV ZÁKON CHYBOVOSTI

Není bezchybných daňových příznání.

• Hearstova výjimka

Bezchybná daňová příznání jsou ta, která berní úřad dosud nezpochybnil.

Definice posledního dne

Poslední den lhůty v daňovém řízení je den, předcházející dni, ve kterém jsme zjistili, že něco máme udělat.

Systémová pravidla daňového příznání (pravděpodobně od D. D. Sharma, přesněji nedoloženo)

1. V daňovém příznání je vždy špatné nějaké číslo.
2. Pokud v daňovém příznání není špatné nějaké číslo, je v něm jistě špatný nějaký text.
3. Pokud v daňovém příznání není špatné číslo ani špatný text, pak jistě chybí podpis.
4. Pokud v daňovém příznání není špatné číslo ani špatný text a nechybí podpis, jistě chybí přílohy.
5. Pokud v daňovém příznání není špatné číslo ani špatný text a nechybí podpis ani přílohy, pak jistě bylo podáno po lhůtě.
6. Pokud v daňovém příznání není špatné číslo ani špatný text a nechybí podpis ani přílohy a bylo podáno ve lhůtě, pak jde jistě o důsledný podvod.
7. Nejde-li ani o podvod, pak dokument nepochybně není daňovým příznáním.

Greenův princip první úspěšnosti

Když se vám podaří vyplnit daňové příznání na poprvé, určitě vás čeká nějaká vážnější nepřijemnost.

Falingův zákon I

Když nemáme dost času na správné vyplnění daňového příznání, musíme pak mít dost času na dodatečné daňové příznání.

Falingův zákon II

Jediná možnost, jak nezkatit daňové příznání, je nedělat ho.

Faultova škodní úměra

Výše způsobené škody daňovým poradcem je nepřímou úměrná odměně za jeho práci.

První princip dr. Koorse

Z daňových dokladů se ztrácejí jen ty důležité.

Druhý princip dr. Koorse

Pokud vám pes sežere doklad, je to vždy originál, ke kterému neexistuje kopie.

Tvrzení lady Heelové

Hledání logiky v daňových zákonech je ztrátou času, kterou ti nikdo neuhradí.

Lungeovo pravidlo

Nejlepší daňová řešení se vyznačují tím, že možná projdou u berního úřadu.

Princip zastupování

Jeden daňový poradce může u jednoho správce daně zastupovat tolik klientů, kolik stačí. Někteří daňoví poradci jich zastupují i více.

Sodův obecný poradenský zákon

Nesnažte se vyřešit všechny problémy klienta. Nebude vás už potřebovat.

Eduardův bezpečnostní zákon

Je bezpečnější dráždit kobru bosou nohou, než odmítnout bernímu úředníku.

(Pramen: internet)

Do redakce našeho časopisu přicházejí různé příspěvky. Fotografie, kterou jsme obdrželi v únoru, nás zaujala natolik, že ji přetiskujeme. Autor ji nazval „noví auditoři“; podle našeho názoru by byl vhodnější název „noví čtenáři“. Pohled na sympatická batolata svým způsobem navozuje i obsáhlejší filozofické zamyšlení nad potřebou celoživotního vzdělávání auditorů a věkovými vymezením slova „celoživotní“. Za zmínku nepochybně stojí také to, že autor fotografie je současně i „autorem“ batolat na snímku. Blabopřejeme.

Foto: Ing. Michal Černý, auditor

Informace na webových stránkách FEE a IFAC

Na webové stránce <http://www.ifac.org/psc> je zveřejněn nový Mezinárodní účetní standard pro veřejný sektor (IPSAS) s názvem „*Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting*“. (Překl.: *Finanční výkaznictví v podmínkách účetnictví založeného na pohybech peněžních prostředků*.) V této verzi standardu jsou zahrnuty připomínky vznesené respondenty k původní verzi z roku 2000.

Publikaci zaměřenou na **rizikový management** lze nalézt na webové stránce <http://www.ifac.org/store> pod názvem „*Managing Risk to Enhance Stakeholder Value*“ (překl.: *Řízení rizika za účelem zvýšení kreditu z pohledu uživatele informací*). Publikace obsahuje články a případové studie k uvedenému tématu. Ukázkový výstisk je k dispozici zároveň na Úřadu KA ČR.

Další nabízená publikace doporučuje způsob posouzení institucí, poskytujících vzdělávání uchazečů před vstupem do účetní, event. auditorské profese. I tuto publikaci lze zdarma získat, a to na webové stránce www.ifac.org/store. Studie je určena především členům IFAC a najdete ji pod názvem „*Recognition of Pre-Certification Education Providers by IFAC Member Bodies*“ a „*Recognition of Pre-Certification Education Providers by IFAC Member Bodies: Illustrative Examples*“. (Překl.: *Uznávání poskytovatelů vzdělávání před vstupem do certifikace ze strany členů IFAC: Ilustrativní příklady*.)

Další zajímavou informací můžete najít na webové stránce <http://www.fee.be>. Zde je uveřejněna srovnávací studie pod názvem „*Admission To The Profession of Accountant and*

Auditor - A Comparative Study“ (překl.: *Vstup do účetní a auditorské profese – Srovnávací studie*), která vyšla v pátek 14. února 2003.

Publikace se zabývá dovednostmi potřebnými pro vstup do účetní a auditorské profese s ohledem na volný pohyb odborníků z této profese mezi členskými státy Evropské unie.

Autoři publikace konstatují, že základní požadavky pro vstup do profese účetních a auditorů se v evropských zemích v zásadě shodují. Pro volný pohyb je však nezbytná znalost lokálního práva jednotlivých států. Publikace je k dispozici všem členským institucím FEE.

Další materiály týkající se této problematiky je možné získat v diskusním dokumentu FEE „*Liberalisation of the Accountancy Profession in Europe (1999)*“.

Iva Julišová

Institut vzdělávání KA ČR

Podvody nejsou na ústupu

Z mezinárodního výzkumu Ernst & Young „*Fraud – unmanaged risk*“, který společnost provádí každé dva roky, vyplývá, že firmy po celém světě zaznamenávají stále více podvodů. Podle analýzy se těch největších podvodů dopouštějí vedoucí pracovníci daných firem. Výzkum byl proveden, již po osmém, mezi 400 výkonnými řediteli z nejrušnějších společností od nadnárodních korporací až po malé a střední podniky ve více než 30 zemích světa.

Výsledky celosvětového průzkumu Ernst & Young „*Fraud – unmanaged risk*“ („*Podvod – neřízené riziko*“) dokazují, že bez ohledu na pokusy zlepšit corporate governance (řízení uvnitř podniku) v souvislosti s nedávnými finančními skandály, došlo ve více než polovině dotázaných společností (55 %) během posledních dvou let k vážným podvodům. Více než třetina všech podvodů (37 %) byla zaznamenána v Evropě.

Podle průzkumu Ernst & Young se nejčastěji podvodů dopouští vedení společnosti, které má na svědomí až 55 % podvodů, zatímco podíl zaměstnanců na počtu podvodů je 30 %. Znamená to tedy, že 85 % osob, které se

dopustily podvodu, bylo na výplatní listině společnosti. Zajímavostí je jistě fakt, že 85 % manažerů, kteří se dopustili podvodu, bylo ve své funkci méně než rok. V letech 1998 – 2000, kdy byl proveden předešlý výzkum, bylo z celkového počtu osob, které se dopustily podvodu, 82 % zaměstnanců firem, ale pouze 1/3 z nich byli zástupci managementu.

Z výzkumu Ernst & Young vyplývá, že 6 % firem zaznamenalo v roce 2002 přes 50 podvodů, 9 % respondentů hovořilo o 11 až 50 podvodech a 32 % dotázaných zaznamenalo méně než 10 podvodů. Ve 30 % případů šlo o zpronevěry částek nad 100 000 dolarů a ve 13 % případů dokonce nad 1 milion dolarů.

„*Případní podvodníci mají díky internetu větší přístupnost k informacím a tedy i větší možnost jeho prostřednictvím firmy poškodit. Nedostatečná legislativa, kontrolní procesy a zajišťování důkazů činí elektronické podvody snazší. Překvapivě bylo ale použito elektronických důkazů pouze v 5 % vyšetřování podvodů*“, řekl Per Sundbye, vedoucí oddělení forenzních služeb Ernst & Young.

Podle výzkumu Ernst & Young se společnosti nejvíce obávají zpronevěry (63 %). Okolo poloviny dotázaných se obává počítačového zločinu (51 %) a korupce (50 %) a třetina z nich organizovaného zločinu (35 %).

Na otázku, jakým způsobem lze podvodům předjet, byly nejčastěji respondenty uváděny, stejně jako v předešlých letech, interní kontroly. Management společností nadále uvádí interní audit, jako další užitečný způsob prevence a odhalení podvodu. Externí audit je vnímán jako preventivní faktor, nicméně ve většině případů podvod neodhalí.

Zdá se, že společnosti považují riziko podvodů za vážnější než dříve. Důkladem toho je fakt, že 58 % společností má nyní vytvořen kodex dozoru a 68 % firem kodex řízení. V porovnání s posledními dvěma roky je to nárůst o 33 %. Společnosti se zároveň více věnují školení svých zaměstnanců na použití těchto zásad v praxi. Přes 60 % společností provedlo trénink zaměstnanců a přes polovinu školení proběhlo minulý rok. Je to výrazná změna oproti výsledku předchozího průzkumu, kdy školení provedlo pouze 30 % zaměstnanců.

„Je dobře, že společnosti mají stanoveny kodexy řízení, ovšem otázkou zůstává, zda proces ve skutečnosti funguje. Téměř v jedné ze sedmi společností po celém světě dochází ročně k podvodům v hodnotě minimálně 1 milionu

dolarů. Jedná se tedy o problém, který může mít pro kterýkoli podnik fatální následky,“ dodal Per Sundbye.

Průzkum Ernst & Young dále ukazuje, že dochází ke zlepšení v oblasti vy-máhání škod. Více než polovina spo-

lečností (51 %), u nichž ke zpronevěře došlo, tvrdí, že byly za své ztráty odškodněny. Tento fakt představuje významný pokrok oproti roku 2000, kdy náhradu škody získalo jen 29 % společností. -ey-

Nejobdivovanější společnosti světa

General Electric zůstává nejprestižnější společností, nejmávanější vedoucím pracovníkem se v průzkumu společnosti PricewaterhouseCoopers a listu Financial Times stal Bill Gates z Microsoftu

Společnost General Electric si už pátým rokem udržela prvenství na seznamu nejmávanějších společností sestaveném na základě průzkumu Nejobdivovanější společnosti světa, který každoročně provádějí společnost PricewaterhouseCoopers a list Financial Times (FT). Společnost Microsoft získala opět druhé místo, IBM se umístila na třetí příčce. Nejmávanějším vrcholovým vedoucím pracovníkem se stal Bill Gates, jenž dosud dlouho zaujímal druhé místo. Na druhém místě se v letošním průzkumu udržel Jack Welch, a to přesto, že pozici ředitele společnosti General Electric opustil již před více než rokem.

Pátý ročník této globální studie vychází z názorů více než tisíce generálních ředitelů z více než 20 zemí a vzorku správců fondů, nevládních organizací a mediálních komentátorů. Jeho cílem je zjistit, které společnosti nastavují standardy pro vytváření dobrého jména.

Na vedoucích příčkách seznamu opět převládají společnosti ze Spojených států spolu se dvěma japonskými giganty Toyotou a Sony jako jedinými neamerickými firmami, které se dostaly do první desítky. Avšak na dalších místech je možno zaznamenat rostoucí význam společností z jiných zemí než USA: americké společnosti tvoří méně než polovinu první padesátky. Na tomto vývoji nejvíce získaly evropské nadnárodní společnosti, zejména z Velké Británie a Německa.

Peter Whitehead, editor Financial Times zodpovědný za studii, poznamenal: „Je to už pátý průzkum, který FT a společnost PricewaterhouseCoopers provedly. Na letošní studii je zajímavý zejména rostoucí počet evropských společností v první padesátce.“

Kieran Poynter, partner, PricewaterhouseCoopers LLP, prohlásil:

„Vedoucí světové společnosti vykazují shodu v určitých rysech: samozřej-

mě jde zpravidla o globální hráče silné značky, mají silnou schopnost vést jak interně, tak na trhu, dlouhodobě dosahují růstu, jsou finančně výkonné a vytvářejí hodnotu pro akcionáře. Tyto faktory odpovídají charakteristikám, které respondenti uvádějí jako klíčové pro svůj výběr. Nejmávanější společnosti však k těmto kvalitám ještě něco přidávají. Starají se také o způsob řízení a integritu - a jsou v těchto oblastech svými soupeřícími považovány za nejlepší.“

Studie byla publikována ve Financial Times v pondělí 20. ledna 2003 a je k dispozici na webové adrese www.ft.com/wmr2002.

Deset nejobdivovanějších společností

1. General Electric
2. Microsoft
3. IBM
4. Coca-Cola
5. Toyota
6. Sony
7. General Motors
8. Wal-Mart
9. 3M
10. Dell

Metodika průzkumu

Letos jsme uskutečnili již pátý ročník globálního průzkumu názorů vrcholových vedoucích pracovníků. Tentokrát jsme získali odpovědi od více než tisíce respondentů z více než 20 zemí.

Hlavní cíl průzkumu se nemění. Celosvětová studie zjišťuje, které společnosti a vedoucí pracovníci jsou svými kolegy či soupeřícími považováni za nejmávanější a proč. V reakci na nedávné skandály a selhání podniků, jež znejistily investory a další zainteresované subjekty a otřásly důvěrou veřejnosti, jsme se rovněž dotazovali na to, které společnosti jsou v celosvětovém měřítku považovány za nejčestnější.

Dotázaní vedoucí pracovníci nejprve jmenovali tři společnosti, jichž si na světě nejvíce váží, a uvedli důvody. Poté vybrali tři společnosti, které na světě nejvíce uznávají ve svém průmyslovém sektoru, a opět uvedli důvod svého výběru. Dále byl každý respondent požádán, aby jmenoval tři vedoucí pracovníky, jichž si nejvíce váží, a uvedl proč. Všechny tyto otázky byly pokládány i v předchozích průzkumech.

Již druhým rokem byli respondenti požádáni, aby jmenovali společnosti, které nejlépe dodržují určité hodnoty: Které tři společnosti vytvářejí nejvyšší hodnotu pro své akcionáře a které tři společnosti se nejlépe chovají k životnímu prostředí? Respondenti byli vždy požádáni o zdůvodnění svého výběru.

Letos byla dotázaným položena nová otázka, a to vybrat tři společnosti na světě, které budou mít v příštích 5-10 letech největší vliv na ekonomickou a sociální problematiku nově vznikajících ekonomik, a zdůvodnit svou volbu.

U každé z těchto tří otázek byl pro srovnání proveden průzkum názorů vybrané skupiny zainteresovaných subjektů. Otázka týkající se hodnoty pro akcionáře byla položena více než 75 správcům fondů na celém světě. Více než 80 mediálních komentátorů a zástupců nevládních organizací odpovídalo na otázku o přístupu k životnímu prostředí a vlivu na nově vznikající ekonomiky. Respondenti byli letos poprvé dotázáni také na to, které tři společnosti na světě jsou podle nich nejčestnější a kterých třech společností si ve své zemi nebo regionu nejvíce váží. -pwc-

E-mail jako corpus delicti

Kompromitující e-mail pracovníka může být pro podnik osudový. Stalo se tak například v soudním řízení s auditorskou firmou Arthur Andersen, obžalované v souvislosti s případem Enron. E-maily jako důkazní zbraň se objevují také před německými soudy.

To, že e-maily mohou být považovány za důkaz tajných dohod, hanobení a sexuálního obtěžování, bylo známo. Nikdo však nepočítal s tím, že několik elektronických dopisů by mohlo zasadit poslední ránu renomované auditorské firmě s 85 000 zaměstnanci a 9,3 miliardami obrátu. „Právní rizika vyplývající z e-mailů ohrožují celou naši branži,“ varuje John Pescatore, expert na bezpečnost IT v poradenském podniku Gartner Group. Podle slov poradce Freda Rica z PricewaterhouseCoopers, se, v texaské hantýrce, „elektronická pošta stává kouřícím koltem. Je třeba jen dostatečně dlouho se probírat starými e-maily, až nalezneme, co potřebujeme.“ To může potvrdit i osm bývalých manažerů firmy ABB, jimž státní návladní předhazuje uplácení při stavebních zakázkách pro několik zařízení na spalování odpadu. Když vyšetřovatelé prohledávali centrálu koncernu, zdálo se jim několik interních e-mailů na počítačích manažerů natolik zajímavých, že je zabavili. I když se ABB s obviněnými již rozloučila, hrozí trest nejen jim, ale i podniku. Pokud se prokáže, že z jednání obviněných profitoval, může mu být uložena pokuta až 500 000 eur. Také jednomu podniku v Severním Porýní-Vestfálsku úřady zabavily data z počítače. Jeho pracovník obdržel na svůj firemní počítač e-mail s tajnými dokumenty z konkurenční firmy. Odesílatelka, jeho životní družka, měla jako sekretářka ředitele konkurenční firmy přístup k vysoce citlivým informacím. Němečtí státní návladní směřjí předkládat soudům jako důkazní prostředek elektronické dokumenty všeho druhu. Jak jsou hodnoceny, závisí však na uvážení soudců. E-mail s elektronickým podpisem soudce s velkou pravděpodobností uzná jako doklad. Jestliže státní zástupce předloží e-mail bez elektronického podpisu s protokolem o tom, kdy odkud a kam byl poslán, a se svědeckou výpovědí vyšetřovatele,

který mail zabavil, jsou jeho šance právě tak dobré. Prostý text e-mailu naproti tomu nestačí. Příležitost předložit elektronický důkaz, se nabízí státním návladním stále častěji. Objem interní i externí komunikace prostřednictvím e-mailu se rychle zvyšuje. Zabavené dopisy, které byly poslány e-mailem, hrají nyní významnou roli v každém větším případě hospodářské kriminality. E-maily jsou tak nebezpečné i proto, že na rozdíl od oficiálních dokumentů jsou často formulovány lehkým hovorovým tónem. Investiční banka Merrill Lynch tak poškodilo několik řádek jejího bývalého analytika Henryho Blodgeta. V interním e-mailu nadával na akcie dvou firem, které jeho zaměstnavatel v tém-

že okamžiku ještě doporučoval k prodeji. Soud to zhodnotil jako podvod, Merrill Lynch zaplatil pokutu 100 milionů dolarů. Lovecký instinkt vyšetřovatelů v USA i v Německu budí nejen nešikovné formulace, ale také tajuplné e-maily, kdy odesílatel důležité informace vědomě vynechává, například „Svou část úkolu jsem splnil. Další kroky jak domluveno“.

Stanovte jasná pravidla

Co mohou podniky učinit, aby zmírnily riziko a ochránily se před škodami způsobenými zatěžujícími e-maily svých zaměstnanců? Jednoho je třeba se v každém případě vyvarovat: neoficiálního pokynu ke smazání dat v případě překvapivé návštěvy vyšetřovatele. V mnoha podnicích mají vrátní nařízeno, aby vyšetřovatele pod různými záminkami co nejdříve zdrželi a aby tak zasvěcenci měli čas ke smazání kompromitujících údajů. To je nanejvýš diletantské a nebezpečné. Vyšetřovatelé často dokážou

vymazaná data rekonstruovat nebo pojmu ještě větší podezření. Namísto takových hazardních plánů doporučují právníci, IT experti a ochránci dat jasná pravidla pro zacházení s digitálními dokumenty, zejména z e-mailu. Zatím je bohužel má jen velmi málo podniků. Většinou zůstává na pracovnících jak formulují e-maily (rovněž interní) jaké e-maily archivují a jaké smažou. Nejasnosti jsou i v tom, zda lze firemní schránku používat pro soukromé účely. Vědomí nebezpečí je minimální: „Jen velmi málo uživatelů e-mailu ví, že za obsah mohou být voláni k právní odpovědnosti,“ říká David Canton, právník v kanceláři Perrison Pensa, specializované na hightech branži. „Považují e-mail za stejně nezávadnou zábavu jako telefon.“ Praxe však ukazuje, že soudy to vidí jinak. Mezinárodně působící právní kanceláře jako Jones Day například stanovují svým pracovníkům jasná pravidla o využívání e-mailu, předepisují jim, aby i interní e-maily formulovali stejně seriózně jako obchodní dopisy, a určují, které e-maily se mají archivovat. Sice neexistuje žádná zákonná povinnost uchovávat e-mailů, ale určité e-maily musejí být v Německu evidovány stejně jako určité papírové dokumenty. Záleží na obsahu. Například e-maily s daňovými informacemi musejí podniky uchovávat po dobu deseti let.

Archivování

Ale i když je archivování důsledně upraveno - všechno ostatní, co pracovník na svém firemním počítači e-mailem dělá, může zaměstnavatel těžko kontrolovat. V zásadě totiž nesmí e-mailovou poštu svého pracovníka kontrolovat, může tak učinit jen při vážném podezření ze zneužití, například vyžádání tajemství, a to se souhlasem podnikové rady. Přinejmenším technicky snadnější je to ve firmách, kde se veškeré e-maily ukládají centrálně. Ve velkých podnicích je to pravidlem. Převážná většina koncernů činných v Německu skladuje své e-maily nejméně několik týdnů na centrálních serverech, aby bylo možno data v případě jejich ztráty znovu získat. Obvyklé je to u většiny velkých bank. Právníci však doporučují uchovávat jen to, co se uchovávat musí. Neboť masové ukládání starých e-mailů není bez nebezpečí: ukládá-li podnik v zásadě všechny e-maily, mají to vyšetřovatelé při hledání kompromitujícího materiálu snadné.

Více smazávat by si býval nepochybně přál také softwarový magnát Bill Gates. Jeho lehkomyšlné úderky do tastatury o drsných praktikách vůči konkurentům patřily k nejpřesvědčivějším důkazům v procesu týkajícím se monopolu softwarových gigantů.

E-mailová strategie podniku by měla mít čtyři pilíře:

1. **Koncepce.** Každý podnik by měl vypracovat jasnou koncepci pro zacházení s e-maily a stanovit, které e-maily a jak dlouho je třeba uchovávat. Jen pro určité e-maily platí zákonná povinnost jejich uchování. V podnikové dohodě

by mělo být také stanoveno, zda a jak mohou pracovníci používat svou firemní schránku pro soukromé účely.

2. **Disciplína.** Pracovníci by měli být zavázáni k seriózním formulacím rovněž v interních e-mailech a ke smazávání postradatelných e-mailů. Neopatrné věty - například nepříznivé komentáře nebo unáhlené pokyny - mohou být přitěžujícími důkazními prostředky. Citlivé informace by se zásadně neměly sdělovat e-mailem.

3. **Ochrana dat.** Zaměstnavatel by kromě toho měl objasnit, za jakých podmínek smí nahlížet do

firemní schránky svého zaměstnance (jen při důvodném podezření, že zaměstnanec ji zneužívá ke škodě podniku). Každou kontrolu musí schválit podniková rada.

4. **Uvážlivost.** Podnik by měl odhlédnout od hektického smazávání dat v případě prohlídky. To jen škodu zhoršuje, neboť smazání dat naplňuje skutkovou podstatu zatajování informací. Navíc mnohá smazaná data mohou vyšetřovatelé technicky rekonstruovat. Také výslechy často ukážou pravdu.

(Přetištěno z čas. Moderní řízení, 2/2003)

V rejstříku chybějí povinné informace o firmách

Velké firmy mnohdy neplní informační povinnost zejména vůči rejstříkovému soudu. Některé společnosti tak dosud beztrestně neodevzdaly výroční zprávu či závěrku ani za rok 2001. Úředníci tvrdí, že jich je málo. „Ani to nekontrolujeme, nemáme na to dost lidí,“ postěžovala si zástupkyně vedoucího obchodního rejstříku na Městském soudu v Praze Hana Albertová. „Kontroly jsou jen namátkové, a to v případech, že některá ze společností podá návrh na změnu v rejstříku. Potom soudce nebo vyšší soudní úředník zkontroluje, zda sbírka listin dané firmy vše potřebné obsahuje,“ uvedla vedoucí rejstříkového soudu v Hradci Králové Jolana Maršíková. Podle ní jsou ale pořádkové pokuty jen výjimečné. Soudní úředníci totiž při zjištění, že některé z listin chybějí, nejprve reagují jen výzvou. „Na tuto výzvu firmy většinou dokumenty doloží,“ konstatovala Maršíková. Neví však, jak velké procento firem tuto informační povinnost neplní. „To nikdo centrálně nesleduje,“ řekla Maršíková z hradeckého rejstříkového soudu. Podobná situace donedávna byla i na Středisku cenných papírů. „Informační povinnost sice existovala, ale v předpise chyběly sankce a nebyl pravomocný orgán, který by porušení povinnosti pokutoval. Takže to záleželo na libovůli akciových společností,“ řekl mluvčí SCP Miroslav Skoupý. Podle něj ale novela zákona o cenných papírech, která platí od 1. ledna 2001, již postih za porušení informační povinnosti umožňuje. Kontrolu nad dodržováním povinnosti poskytovat

informace převzala Komise pro cenné papíry. „Plnění periodické informační povinnosti se výrazně zlepšilo,“ sdělila mluvčí Komise pro cenné papíry Radka Procházková. Podle ní komise za rok 2001 a první pololetí 2002 vedla jen devět sankčních správních řízení kvůli porušení této povinnosti. Z celkového počtu 289 emitentů, jejichž cenné papíry byly k 1. 5. 2002 registrovány na veřejném trhu, doručilo výroční zprávu za rok 2001 na komisi včas 97,2 procenta emitentů, po lhůtě 2,4 procenta emitentů. Pouze v jednom případě výroční zpráva nebyla na komisi doručena vůbec. Procházková nesdělila, jakou částku komise vybrala na pokutách. Čerstvější údaje nemá dosud zpracovány. „Podle mých informací padaly dokonce i milionové částky,“ domnívá se mluvčí SCP Skoupý. Podle internetové stránky SCP neodevzdala dosud výkazy například společnost Praha Finance B.V. Například pracovníci živnostenských úřadů jsou nicméně v kontrolách čilejší. Drobné živnostníky tak stíhá jedna úřední kontrola za druhou. „Kontrolujeme průběžně, děláme i hromadné kontrolní akce,“ řekla vedoucí živnostenského odboru úřadu městské části Praha 5 Radka Dlabalová. Podle jejího odhadu bylo v jejím regionu s 50 tisíci podnikateli vybráno na sankcích 600 až 700 tisíc korun. „Kontrolujeme už takových dvanáct let, přesto nelze říci, že by počet hříšníků klesal,“ povzdechla si Dlabalová. Zatímco u stánkařů a malých provozovatelů se provinění od- bude jen blokovanou pokutou, u větších

společností zahajuje úřad obvykle správní řízení. „U nás se objeví tak jednou do roka, ale dosud jsem měl vše v pořádku. Musím to zaklepat na dřevo,“ řekl podnikatel v potravinářství Tomáš Závorec.

„Dveře se ale netrhnou i s dalšími kontrolami, například z bezpečnosti práce, hygieny, finančního úřadu, sociálního zabezpečení a tak dále,“ vypočítává šéf výrobce hokejové výstroje VHV Opus Pavel Herna. Podle něj se tak jeho pracovníci musí místo práce věnovat kontrole jeden den i více.

Obchodní rejstřík

vyžaduje se:

například výroční zprávy, řádné, mimořádné a konsolidované účetní závěrky, zprávu auditora

sankce:

do 50 tisíc korun

Komise pro cenné papíry

vyžaduje se:

například účetní závěrka, zpráva o vztazích mezi propojenými osobami podle § 66a) odst. 9 obchodního zákoníku, zpráva představenstva o činnosti, textová část výroční zprávy

Živnostenský úřad

vyžaduje se:

do 15 dnů je třeba nahlásit jakoukoli změnu v živnostenském listě (například bydliště podnikatele, místo podnikání, provozovny)

sankce

- v blokovém řízení do pěti tisíc korun
- ve správním řízení do padesáti tisíc korun

(HN, 12. 2. 2003)

Těžký život reformátorů

Stát a byrokracie je vděčné téma učebnic veřejných financí. Nejrůznější koncepty byrokratických selhání stále dokola dokazují, že úředníci sami sobě rozpočet dobrovolně nesníží, a budou se jej naopak snažit maximalizovat. Současná vratká fiskální situace však přímo volá po výdajové revizi. Za chvíli by se totiž mohlo stát, že Česká republika se natolik vzdálí fiskálním maastrichtským kritériím (zejména stanovenému tříprocentnímu poměru rozpočtového deficitu k HDP), že cesta zpět by byla mnohem obtížnější než teď. Ministerstvo financí na základě vládního zadání připravilo koncepci auditů výdajových programů státního rozpočtu, která má identifikovat neefektivně vynakládané rozpočtové prostředky a celkově zefektivnit jejich alokaci. Týdeník Euro má materiál, který ministerstvo v této souvislosti vytvořilo a do konce února má být předložen vládě. „Nejde o jednorázovou akci. Chceme srozumitelněji a přesněji vyjádřit náklady na jednotlivé veřejné služby, jejich formy i etapy podle rozpočtových kapitol, v rámci nichž jsou zajišťovány,“ řekl týdeníku Euro náměstek ministra financí Jiří Volf. „Hlavním cílem není žádná okamžitá úspora, nejde tu o závody v krácení výdajové části rozpočtů,“ dodává. Někteří však takové snažení ministerstva kritizují. „Za problematické považují to, že v uvedeném materiálu není definován cíl, tedy jakých úspor by se mělo dosáhnout. Bez cíle těžko může být dosaženo výsledku,“ tvrdí Mojmír Hampl z České spořitelny.

Už za rok. Ministeruský materiál navrhuje, aby se první etapa auditů konala v prvním pololetí tohoto roku s tím, že získané výsledky se využijí již při přípravě státního rozpočtu na rok 2004. Audity by především měly identifikovat a vyčíslit neefektivní výdaje. Ministerstvo financí doufá, že tato první fáze je jen začátek. Ideální představa je taková, že obdobné vyhodnocování efektivity a účelnosti výdajů bude začleněno do standardního procesu přípravy rozpočtu. Jak vlastně budou tyto audity probíhat? Dokument obsahuje seznam rozpočtových kapitol, které mají být prověřeny. Jsou v něm například všechna ministerstva, Český statistický úřad, Ústavní soud, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a množství dalších institucí. Chybí však například Fond národního majetku či Fond bydlení (ty jsou sice mimo rozpočet, ale hospodaří s veřejnými prostředky). Výhledově ale přijdou na

řadu také. „Se státními fondy se bude postupně dít totéž co s rozpočtovými kapitolami. Výdajové analýzy se budou zavádět do celé struktury veřejných financí,“ tvrdí Jiří Volf.

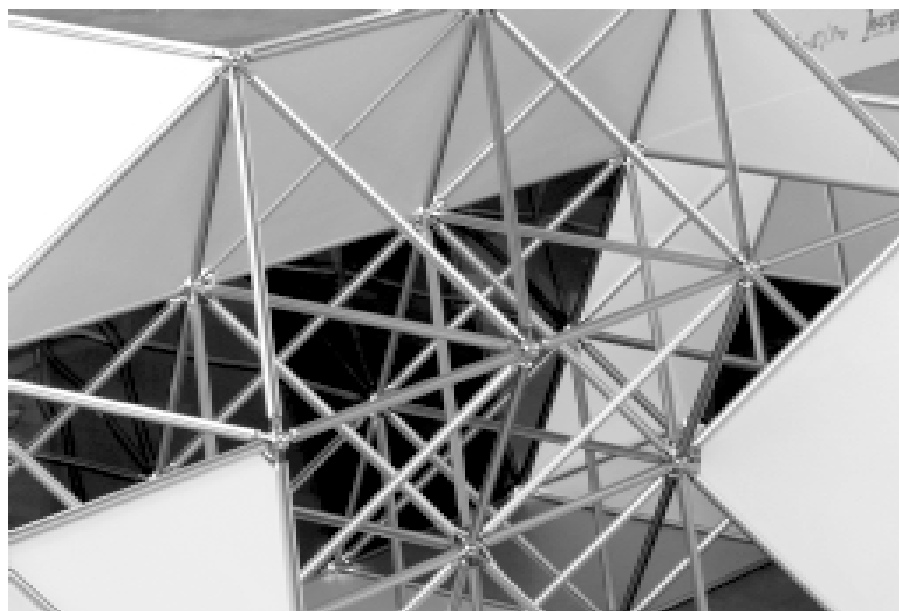
Samoaudit. Představitelé vyjmenovaných institucí dostanou komplexní dotazník, který se skládá jednak z obecné části, jednak z části specifické. Každý dotazovaný bude mít za úkol zařadit výdajové programy do tří kategorií – prioritní, standardní a výhledově nepotřebné. Ministerstvo kultury v dotazníku nejspíše najde otázku týkající se využívání majetku a bezplatných pronájmů. Kolegové z průmyslu budou hodnotit efektivnost využití prostředků na podporu malého a středního podnikání. Černínský palác bude například tázán na význam a smysl existence Správy českých center a eventuální duplicitu činností se zastupitelskými úřady. Odpovědi na tyto otázky budou jistě velice zajímavé, avšak pozornost si zaslouží fakt, že si je budou vypracovávat resorty samy a touto činností nebude pověřen nějaký nezávislý subjekt.

Budou objektivní? „Ani já dotazník nepovažuji za ideál v podmínkách, kde všichni všechno již několikrát v životě vyplňovali a téměř nikdy nebyla rozhodujícím kritériem objektivnost,“ odpovídá Volf na otázku, zda je takový způsob auditu optimální. Sám dodává, že kromě účelových nepřesností je potřeba počítat i s profesionálním zaujetím, které svádí k nadsazování a zkreslování reality. Ministerstvo má prý možnost kontroly větší částí údajů, které jsou v dotazníku zachyceny. Touto cestou by mohli úředníci minis-

terstva financí zjistit „podtext“ získaných údajů a v případě jejich zkreslení doporučit krácení výdajů dané instituce. Dalším krokem v auditu má být diskuse o materiálu, pracovní nazývaná oponenturou. „Od těchto diskusí si hodně slibujeme. Půjde především o dialog odborníků, který by měl připravit dialog politiků,“ říká Jiří Volf. Výsledkem této diskuse nebude žádné rozhodnutí, ale pouze případná kritika a doporučení pro redukci výdajů v dalším období v případě nepřesvědčivé argumentace dotazované instituce.

Kde je motivace. Proč by vlastně měli dotazovaní řadit některé své programy do třetí kategorie, tedy do skupiny málo potřebných a účelných výdajů? „Je naivní chtít po resortech, aby takto samy zařazovaly své programy. Logickou obrannou reakcí je nezařadit do třetí kategorie nic, případně tam zařadit jen drobnou nepodstatnou vtičku. Rozhodně se tu neobjeví ty výdaje, na nichž by se dalo skutečně ušetřit,“ tvrdí Mojmír Hampl. Domnívá se, že v navrhovaném systému chybí efektivní motivace. „Výsledkem auditu nebude automatické škrtnání objevených úspor, které správci kapitol najdou,“ přesvědčuje Jiří Volf. Ti je prý budou moci využít ke zkvalitnění svých aktivit, například na přípravu vstupu do Evropské unie. Ministerstvu financí nelze upřít snahu o zefektivnění hospodaření ve veřejném sektoru, která bude v budoucnu poměrně dobře číselně měřitelná. „Věřte, že těžký je úděl reformátorů v této zemi,“ konstatuje náměstek Volf.

(Euro, 24. 2. 2003)

Upozorňujeme, že názory uvedené v příspěvcích nejsou názorem Komory auditorů ČR.

Z DOMOVA

PRVNÍHO zasedání Svazku obcí mikroregionu Křivoklát se zúčastnili zástupci všech členských obcí s výjimkou Lán. Předseda mikroregionu Josef Bumba nejprve zrekapituloval průběh loňského roku a poté předložil zprávu o hospodaření. „Hospodaření skončilo s přebytkem, v současné době má mikroregion na účtu přes 22 tisíc korun. V loňském roce jsme dostali jako mikroregion dvě státní dotace ve výši 515 tisíc korun. Obě tyto dotace byly účelově vázány a byly využity k předepsaným účelům, to jest k poradenské činnosti a na zpracování projektů,“ zkonstatoval Josef Bumba. Zástupci obcí si poté prostudovali předložený návrh rozpočtu na rok letošní ve výši 180 tisíc korun s rozpočtovou rezervou ve výši 34 tisíc korun. Mikroregion Křivoklát počítá i v letošním roce se žádostí o státní dotace. Výše příspěvků členských obcí zůstává na 10 korunách na jednoho obyvatele. Z těchto peněz by měl být zaplacen také příspěvek do Sdružení obcí a mikroregionů Křivoklátska se sídlem v Bratronicích. Povinný audit by měl být proveden do konce března firmou Vega audit za cenu 10 tisíc korun.

(Rakovnický deník, 7. 2. 2003)

KOMORA auditorů udělá kontrolu ve společnosti Systema Audit, jejímž spolumajitelem je primátor Pardubic Jiří Stříteský. Vedení komory se tak rozhodlo poté, co vyšlo najevo, že firma Systema Audit několik let prováděla kontrolu hospodaření Služeb města Pardubice a Dopravního podniku. V roce 2000 se navíc pod výrok auditora ve výročních zprávách obou městských společností podepsal sám Stříteský, třebaže podle svých slov kontrolu vůbec neprováděl. „Už jsme se tím začali zabývat. Tento případ se už dává do plánu na druhé pololetí příštího roku. Ve firmě provedeme kontrolu,“ uvedl předseda dozorčí komise Komory auditorů České republiky Jaroslav Beneš. Do doby, než bude znát výsledky kontroly společnosti Systema Audit, se nechce vyjadřovat k tomu, zda Stříteský porušil předpisy

komory, či ne. „Musíme si všechno ověřit. Zatím nedokážu odhadnout, kdy budeme vědět víc,“ uvedl Beneš. Podle právníků Stříteský neporušil zákon. Pokud dozorčí komise zjistí, že porušil předpisy komory, bude zahájeno kárné řízení. To může skončit peněžitou sankcí, nebo dokonce i vyškrtnutím ze seznamu auditorů. Primátor ještě minulý týden tvrdil, že jeho firma nekontrolovala hospodaření žádné městské společnosti. Když se ukázalo, že nemluvil pravdu, prohlásil, že si to neuvědomil. „Ani jednu prověrku jsem nedělal osobně, chodí tam pouze můj kolega,“ uvedl Stříteský. To, že se v roce 2000 podepsal pod výrok auditora ve výročních zprávách obou městských společností, považuje za nedopatření. „Stala se chyba,“ uvedl.

(MF Dnes, 21. 2. 2003)

NOVĚ vytvořená komise magistrátu má posuzovat stížnosti na korupční jednání pražských zastupitelů a úředníků. Po skandálu, kdy nezávislý audit nedávno odhalil nedostatky v téměř všech veřejných zakázkách odboru městského investora, ji politici i odborníci přivítali. Někteří se však obávají, aby sedmnáctičlenná komise měla dostatek pravomocí a nebyla pouhým plácnutím do vody. „Zřízení komise samozřejmě vítám. Její ustanovení jsme také požadovali. Podle mého názoru jde o výsledek neudržitelné politické situace, která nastala po zveřejnění závěru auditora. Neznáme ale zatím její personální složení,“ uvedl zastupitel Jiří Witzany ze strany Evropských demokratů. V tiskovém prohlášení městské rady se uvádí, že se bude komise scházet podle potřeby, nejméně však třikrát ročně. Právě tato formulace však vzbuzuje mírnou nedůvěru. „Nyní je důležité, aby podobný orgán skutečně fungoval a neexistoval pouze ve virtuální realitě,“ doplnil Witzany. Kromě členů zastupitelstva budou v komisi státní zástupce i policejní důstojník ze Služby pro odhalování korupce a závažné hospodářské činnosti. „Ve výboru zasednou také členové organizace Transparency International, Asociace občanských poraden a sdružení Oživení. Předsedou bude primátor Pavel Bém,“ stojí v prohlášení městské rady, jíž bude komise sloužit jako poradní a pracovní orgán. „Komise se bude věnovat všem podnětům směřujícím k možnému korupčnímu jednání členů městského zastupitelstva či úřední-

ků magistrátu. Bude například také definovat a rozšiřovat současný etický kodex na volené členy zastupitelstva a zpracuje problematiku konfliktu zájmů,“ prohlásil primátor Bém. Nová komise má podle primátora navíc vycházet z náplně práce komise pro řešení problematiky korupce, která byla ustavena v minulém volebním období. „Doufám, že nebude mít podobné nulové výsledky, jako tomu bylo u předchozí komise bývalého ředitele magistrátu,“ podotkl pražský expriátor Jan Kasl.

(MF Dnes Praha, 20. 2. 2003)

MINISTERSTVO obralo stát o 150 milionů korun. Kvůli neprůhledným operacím a pochybným smlouvám na ministerstvu pro místní rozvoj přišel stát v uplynulých pěti letech o 150 milionů korun. K této částce dospěl resort poté, co provedl vlastní vnitřní kontrolu a zároveň do úřadu pozval auditory z firmy Deloitte & Touche. Ti svou práci skončili v minulých dnech. „Držíme se spodní hranice, takže ta ztráta je minimálně 150 milionů,“ potvrdil včera informace MF Dnes mluvčí ministerstva Petr Dimun. Stát tratil podle auditorů zejména na pronájmech budov ministerstva. Soukromé firmy měly lukrativní budovy vesměs pronajaty na pětadvacet a více let, za hotely platily nájemné jako za třípokojový byt či dostaly obchody zcela zdarma jen za údržbu. A to všechno bez výběrového řízení. Ačkoli kontroloři prověřovali smlouvy za posledních pět let, drtivá většina nevýhodných transakcí je z éry, kdy ministerstvu šéfoval nynější místopředseda ČSSD Petr Lachnit. „Z té doby je toho nejvíc,“ konstatoval Dimun. Lachnita se včera nepodařilo zastihnout, svůj mobilní telefon nezvedal. Již dříve ale tvrdil, že o žádných smlouvách, které by poškodily stát, neví. „Ať to všechno klidně prošetří. Žádnou nevýhodnou smlouvu jsem nepodepsal. Podepsal jsem to, co mi předložili, a hotovo dvacet,“ prohlásil v době, kdy začali auditori na ministerstvu úřadovat. MF Dnes přitom už loni v říjnu upozornila, že právě Petr Lachnit na poslední chvíli ještě coby ministr prodloužil jednu z nejkřiklavějších smluv. Konkrétně pronájem pražského hotelu a restaurace Vojanův dvůr, za které platí kvůli Lachnitovu podpisu firma Alpa pro příštích pět let měsíční nájemné 19 tisíc korun. Za stejnou sumu lze v této atraktivní lokalitě poblíž Karlova mostu sehnat maximálně mě-

síční pronájem padesátimetrového bytu. Podle nynějšího zjištění auditorů stát na této smlouvě trátí skoro dvacet sedm milionů. Ministerstvo teď hodlá všechny nevýhodné dohody vypovídat. „Nabídneme firmám zvýšení nájemného. Pokud na to nepřistoupí, počítáme s tím, že budou ostré bitky u soudu,“ uvedl Dimun. Závěry auditu ministerstvo předalo i policii, která už na úřadu rovněž začala zkoumat podezřelé nájmy a obcházení zákona o veřejných zakázkách. „Je na policii, aby zjistila, jestli to byl úmysl, či pouze nedbalost,“ dodal mluvčí ministerstva.

(*MF Dnes, 20. 2. 2003*)

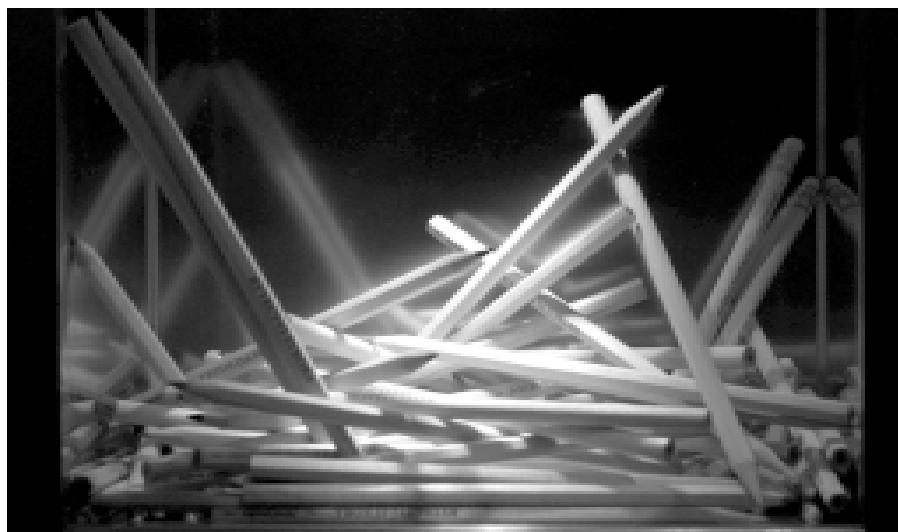
SNĚMOVNA podporuje zákon, který chrání finanční kontrolory. Do závěrečného čtení Poslanecká sněmovna postoupila zákon, který má zajistit nezávislost interních auditorů a ochránit je před případnými politickými tlaky spojenými s jejich kontrolní činností. Novelu zákona o finanční kontrole ve veřejné správě bude sněmovna schvalovat ještě na této schůzi. Zákon o finanční kontrole platí v České republice od prvního ledna letošního roku, kdy všechny orgány veřejné správy musely zřídit útvar vnitřního auditora. Výjimkou jsou například obce s méně než 500 obyvateli. Zákon nezávislost útvaru interního auditu sice zakotvuje, neobsahuje však právní pojistky proti odvolávání interních auditorů, jak požadovala Evropská komise. Jde o to, aby například ministři či prezident Nejvyššího kontrolního úřadu nemohli interního auditora odvolat jenom proto, že našel nějaká nepohodlná data. Ministerstva budou proto v případě, že novela projde celým schvalovacím procesem, jmenovat a odvolávat své interní auditory po konzultaci s ministrem financí a prezident NKÚ po konzultaci s předsedou rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny. Interní auditory krajů jmenuje a odvolává rada kraje na návrh ředitele krajského úřadu, totéž platí u obcí. Vnitřní kont-

rolní systém má dvě složky. Zatímco interní auditor kontroluje nakládání s majetkem státu a dodržování právních předpisů uvnitř úřadů, vnitřní kontrola sleduje například nakládání s fondy Evropské unie a má větší záběr mimo úřad. Evropská komise by podle něj chtěla ještě větší nezávislost interních auditorů, to však neumožňuje tuzemský právní řád.

(*ČTK, 18. 2. 2003*)

SEMINÁŘ o korupci, který na pražském magistrátu uspořádala organizace Transparency International, sice nepřilákal mnoho úředníků, zato členy samosprávy. „Strávil jsem tam diskusemi celou sobotu,“ sdělil Právu

o zadávání a realizaci zakázek prostřednictvím odboru městského investora (z něhož se nikdo na semináři neobjevil) z let 1998 až 2002. „Jednou z možných cest, jak omezit či ztížit cestu tomuto nešvaru, který dnes někteří berou za normu současného života, je interní audit,“ konstatoval Hoffman s tím, že by měla vzniknout skupina znalců, jež by hledala řešení problému. „Útvar interního auditu by měl zahrnovat odborníky různých profesí: ekonomika, stavebnictví, strojírenské techniky, hydrologie, kunsthistoriky atd.,“ uvedl Hoffman. Skupina odborníků by postupovala po krocích, monitorovala třeba průběh oprav od zadání, přes realizaci

radní Radovan Šteiner (ODS) a dodal: „Recept na korupci se hledá dost těžko, možná ti policejní agenti provokateři.“ Zdeňka Pikešová, šéfka odboru ředitele magistrátu řekla, že podnětu bylo dost, nyní se ale musejí zpracovat. „Je třeba věnovat pozornost veřejným zakázkám, internímu auditu a etickému kodexu pro zaměstnance i zastupitele,“ uvedla Pikešová. Podle šéfa kontrolního výboru zastupitelstva Františka Hoffmana (KSČM) potvrzuje korupční prostředí jako vážné omezení magistrátu auditorská zpráva

k úhradě či jednotlivé finanční obchody, prověřovala zprávy o stavu městských organizací, zpracovávala analýzy, upřesňovala data a eliminace rizik, připravovala návrhy na zlepšení řízení na různých úrovních. Problém podle Hoffmana ale může být už v zastupitelstvu. „Jsou zvoleni ti nejlepší, morálně a charakterně čistí lidé? Nesmysl!“, upozornil Hoffman a šel ještě dále: „Je zde alespoň část, která chce být morální a charakterně čistá? Snad - alespoň malá část, určitě.“

(*Právo, 12. 2. 2003*)

AUDITOR, číslo 3, 2003, ročník X, povolení MK ČR 6934, ISSN 1210-9096

Vydává: Komora auditorů České republiky, IČ 70901473.

Redakční rada: předsedkyně: prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc., členové: Ing. Eva Fišerová, Ing. Karel Hampl, Ing. Marie Kučerová, prof. Ing. Vladimír Pilný, CSc., Ing. Irena Pittermannová, Ing. Eva Rokosová, Alena Valešová.

Redaktor: Jaromír Dočkal, tel.: 251 119 210, fax: 251 119 211, e-mail: dockal@ddpress.cz

Adresa redakce: Komora auditorů České republiky Opletalova 55, 110 00 Praha 1, tel.: 224 212 670, 224 222 178, fax: 224 211 905, e-mail: kacr@kacr.cz.

Příjem inzerce, sazba, distribuce: Infomedia, spol. s r.o., Hráskeho 14, 148 00 Praha 4, tel.: 271 911 131, fax: 271 911 128, e-mail: infomedia@infomedia.cz

Tisk: Wendy, s.r.o., Mělník, tel.: tel.: 315 625 115.

Cena: 75 Kč (pro členy KA ČR zdarma). Vychází 10 x ročně. Toto číslo vyšlo 19. 3. 2003.

© KA ČR. Všechna práva vyhrazena.